

LA VIE DES ANIMAUX

on compte les écureuils

Les zoologistes anglais voulaient connaître la répartition exacte des écureuils qui vivent encore dans les îles britanniques. Pour ce faire le World Wildlife Fund a mobilisé les écoliers. Les enfants ont envoyé des milliers de rapports signalant en des points déterminés la présence d'écureuils appartenant à l'une des deux espèces, la grise et la rousse. Et les Anglais ont maintenant leur carte des écureuils .

le vison et le poisson

Le vison qui s'échappe occasionnellement d'élevages est à l'état naturel un animal semi aquatique qui nage fort bien et sait se nourrir de poissons. Des pêcheurs britanniques ont surpris des visons qui après avoir choisi la liberté, dévalisaient sans scrupule les paniers des pêcheurs à la tombée de la nuit.

chèvre à conserver

Les services espagnols des eaux et forêts s'efforcent de conserver une espèce voie de disparition la «capra hispanica» magnifique bouquetin qui n'existe plus qu'en Espagne et dont le nombre atteint aujourd'hui à peine 10.000; la chasse en est rigoureusement interdite.

le papillon

Le papillon, fleur sans tige qui voltige que l'on cueille en un roseau, dans la nature infinie. Harmonie entre la plante et l'oiseau.

G. de NERVAL

à la recherche des animaux perdus

Des anthropologues et des préhistoriens américains ont découvert, à 140 km de Madrid, ce qu'ils croient être un lieu d'abattage ou un cimetière d'animaux géants de la préhistoire.

Ils ont déjà déterré une cinquantaine de squelettes d'éléphant qui atteignait alors une hauteur de 5m.

la huppe et l'été

Il paraît que l'été prochain sera très beau, si l'on en croit les signes annonciateurs comme l'apparition de ce charmant oiseau qui s'appelle la huppe. La huppe signifie un été chaud, et l'on a vu trois de ces oiseaux à l'île de Wight, en six jours.

on a toujours besoin d'un plus petit que soi

Les battements du cœur d'un poisson rouge ont fourni la décharge électrique pour faire démarrer un bulldozer géant, à Dallas, Texas. Cette expérience extraordinaire a eu lieu lors de la pose de la première pierre d'une usine où seront construits des instruments de haute précision pour les opérations du cerveau et des yeux.

trop gourmand

Seekou, le jeune hippopotame d'un an de l'aquarium de New York est mort d'indigestion. Dans son estomac, on a trouvé une quantité d'objets jetés par les visiteurs: un collier de perles (fausses), un portefeuille vide, sept objets en plastique, deux ceintures, des paquets

(vides) de bonbons et de cigarettes, etc . . . Le directeur a publié cet avis: « Ne tuez pas nos bébés animaux. Jetons-nous du poisson dans vos voitures d'enfants ? »

des souris et des hommes

Il existe outre-Manche un «club des Amis des Souris» qui organise chaque année plusieurs expositions de «souris de race». Certains de ces rongeurs atteignent des prix insoupçonnés. Le club vient de demander aux chemins de fer britanniques abaissement du tarif appliqué au transport des souris qui pour les courtes distances est plus élevé que pour les hommes.

comme son maître

Le chien, l'animal le plus attaché à l'homme est aussi celui qui souffre le plus de dépressions nerveuses. Elles sont le plus souvent causées par l'indifférence, l'incompréhension et la cruauté de ses maîtres. C'est un des premiers enseignements des spécialistes de cette science nouvelle, la psychiatrie animale.

134 espèces d'oiseaux à Londres

Les ornithologues ont reconnu et identifié 134 espèces d'oiseaux qui nichent et vivent dans le centre de Londres, grâce aux grands parcs de la capitale. En outre, ils ont identifié une soixantaine d'oiseaux migrateurs.

Outre ces hôtes de la capitale, on compte des espèces plus rares dans les grands espaces verts qui entourent. Londres: beaucoup de canards sauvages sur les bords la Tamise, le bruant, la linotte, l'alouette, le faucon, et même la perdrix et les faisans dans le parc de Hampton Court, à Byshy Park, et dans le parc de Richmond, sans parler des pigeons qui sont partout.

Thermomètre pour dauphins

La température du corps d'un dauphin a été enregistrée par R. Stuart Mackay, biophysicien de l'Université du Califor

nie. Un minuscule émetteur de radio a été inséré dans un poisson mort que l'on a fait avaler à un dauphin femelle nageant dans un aquarium de recherche plein d'eau de mer, à Point Mugu (Californie). Les températures ont été mesurées pendant que le dauphin dormait mangeait, jouait et se livrait à toutes ses activités normales jusqu'au moment où l'animal a éliminé l'appareil, qui émettait encore 17 heures après avoir été avalé par le dauphin.

trompe-souris

Une souricière qui attire les rongeurs par l'odeur synthétique de fromage dégagée par le matériau dont elle est fabriquée est construit par l'Animal Trap Compagny de Litiz (Pennsylvanie).

l'âne au théâtre

Shakespeare, dans le «Songe d'une Nuit d'Été» met en scène un âne dont voici l'histoire. Jaloux de Tinania, Obéron, son époux lui a fait tomber sur les yeux quelques gouttes du suc d'une herbe magique. Celle-ci a le pouvoir de rendre amoureux du premier être vivant rencontré. Quant à Puck, il a doté le grossier Betton d'une tête d'âne. Bien entendu, c'est de ce personnage protesque entre tous que Titania s'énamoure toute de suite. Et c'est la scène 1 de l'acte IV au cours de laquelle on voit la reine faire une cour pressante à Betton et caresser ses longues oreilles.

des teintures pour les moutons d'Australie

Les savants d'Australie ont trouvé un ingénieur moyen pour déterminer le taux de croissance de la laine sur des moutons placés dans des conditions déterminées. Les toisons sont marquées avec des colorants différents à intervalles réguliers. Il ne reste plus qu'à mesurer la hauteur qui sépare les repères colorés.

L'Australie, avec 159 millions de moutons, produit le tiers de la laine mondiale. Les exportations lainières représentent à peu près la moitié de la laine offerte sur le marché mondial.

MEDECINE ET SANTE

changement de cœur

Deux ans après une transplantation cardiaque, d'après les résultats publiés par des chirurgiens, les chiens qui avaient subi cette intervention avaient un cœur normal au repos et capables de s'adapter à l'exercice, donc normal là encore.

Le débit cardiaque et la pression dans le ventricule droit étaient normaux au repos et à l'exercice.

On observait une accélération du rythme des battements cardiaques à l'effort, ce qui est normal.

Les animaux, qui n'avaient jamais eu besoin de diurétiques ou de digitaliques depuis leur opération, ne présentaient aucun signe d'insuffisance cardiaque.

Ainsi, les performances du cœur transplanté sont, chez ces animaux, normales, ce qui suggère que du point de vue hémodynamique, il y aurait peu d'obstacles à l'homotransplantation cardiaque chez l'homme.

un cœur artificiel

Le premier cœur artificiel de fabrication israélienne vient d'être construit par les ateliers de la Faculté de Physique appliquée du Technion, l'Institut technologique israélien à Haifa. L'appareil, commandé par l'Hôpital municipal Rambam de Haifa, a été essayé avec succès sur des animaux et il permettra prochainement d'effectuer des opérations du cœur. La construction de ce cœur artificiel par les ateliers de l'Institut technologique n'a duré que six mois, au lieu de délai de deux ans exigé pour les commandes passées à l'étranger.

La Faculté de Physique du Technion a un corps enseignant de 61 membres auxquels apportent leur aide 32 techniciens,

c'est un jeune opéré !

Un enfant bleu âgé de 12 heures seu-

lement vient d'être opéré avec succès par un chirurgien de Boston, et 24 autres ont ainsi été sauvés par des interventions chirurgicales effectuées peu de temps après leur naissance. Pour leur part, les chirurgiens de Houston (Texas) ont opéré aux cours des 9 dernières années, 500 enfants de moins d'un an, dont 363 ont ainsi échappé à une mort à peu près certaine.

sana volant

On observe une nouvelle vague du dirigeable en U.R.S.S. Les futurs appareils destinés aux forestiers géologues ou tout simplement aux passagers transocéaniques, intéressent aussi les médecins soviétiques qui jugent que le dirigeable constitue un splendide sanatorium volant.

des anévrismes soignés ... au poil !

Le Dr. John P. Gallagher, chirurgien de Washington, a imaginé un appareil, dessiné et construit par un technicien, Harriton P Hagemyer, qui contribue à la réduction des anévrismes cérébraux. Appelé Pilojector, cet appareil introduit des soies de porc ou du crin de cheval dans la partie malade du vaisseau sanguin sans déchirer celui-ci, tant l'opération est rapide. Le chirurgien place la canule de l'appareil à la surface de l'anévrisme dénudé. Un assistant envoie dans le corps de l'instrument de l'air comprimé qui fait pénétrer les poils dans l'anévrisme. Or ces poils, explique de Dr. Gallagher, contiennent d'innombrables écailles microscopiques qui attirent les cellules rouges et la fibrine du sang. Il se produit ainsi autour des soies ou du crin une coagulation qui contribue au renforcement de la section affaiblie et distendue du vaisseau sanguin

la tuberculose ne tue plus

Pas de recrudescence de la mortalité tuberculeuse en France: le taux de mortalité, qui était évalué à 150 pour 100.000 habitants en 1930, est passé successivement à 111 en 1945, 58 en 1950, 23 en 1959, 21 en 1960, 19 en 1962.

un matelas d'air

En Angleterre: «matelas d'air» pour le traitement des brûlés. Des jets d'air comprimé soulevant le malade évitent la compression des escarres et brûlures dorsales.

statistiques

Le médecin américain moyen a fait 2.115 ordonnances au cours de l'année dernière. Le total des ordonnances, établies en Amérique, a représenté 2,26 milliards de dollars. On prévoit qu'en 1965, elle atteindront 3 milliards de dollars et 5 milliards de dollars en 1970 d'après l'augmentation démographique.

tous les habitants sont examinés

Dans une petite ville américaine de 10.000 habitants, Sudbury, on prévoit d'examiner systématiquement toutes les personnes âgées de plus de 15 ans.

Cette étude est destinée à l'établir la fréquence des maladies chroniques. Elle est entreprise par le Service de la Santé Publique et est menée avec la collaboration de 11 médecins de cette ville.

Elle a commencé depuis quelques mois. Les habitants semblent très coopérants; en quelques semaines 4.000 des 6.000 questionnaires envoyés ont été remplis et renvoyés.

L'examen qu'on prévoit de faire subir à tous les habitants comporte une grande variété de recherches et de test:

antécédents médicaux, électrocardiogramme, examen d'urines (recherche du glucose, du Phi, de l'acétone du sang, des protéines) (examen sanguin (cholestérol), mesure du panicule adipeux, recherche de signes d'arthrite rumatoïde et de maladies du collagène, etc...

La population de cette ville semble représentative de l'américain moyen, et on espère établir à partir de cette étude des normes nationales pour les maladies étudiés.

des robots pour essayer les abris atomiques

De petits robots seront placés dans les abris atomiques afin d'étudier les conditions de survie de l'homme dans un espace restreint.

Conçus par des ingénieurs de l'Université de Floride, les Simocs (simulated occupants) reproduisent les phénomènes physiques, chimiques et thermiques de la vie. Le simoc se nourrit, dort et transpire.

Mesurant environ 1 mètre 20, son corps cylindrique est entouré (sur la moitié inférieure) d'un revêtement spongieux, sorte de linge qui lui permet d'absorber l'humidité. Un générateur calorifique maintient sa température à 37° C.

Les ingénieurs en attendent beaucoup d'informations, notamment sur la façon dont un être humain réagirait pendant une longue période à l'intérieur d'un abri.

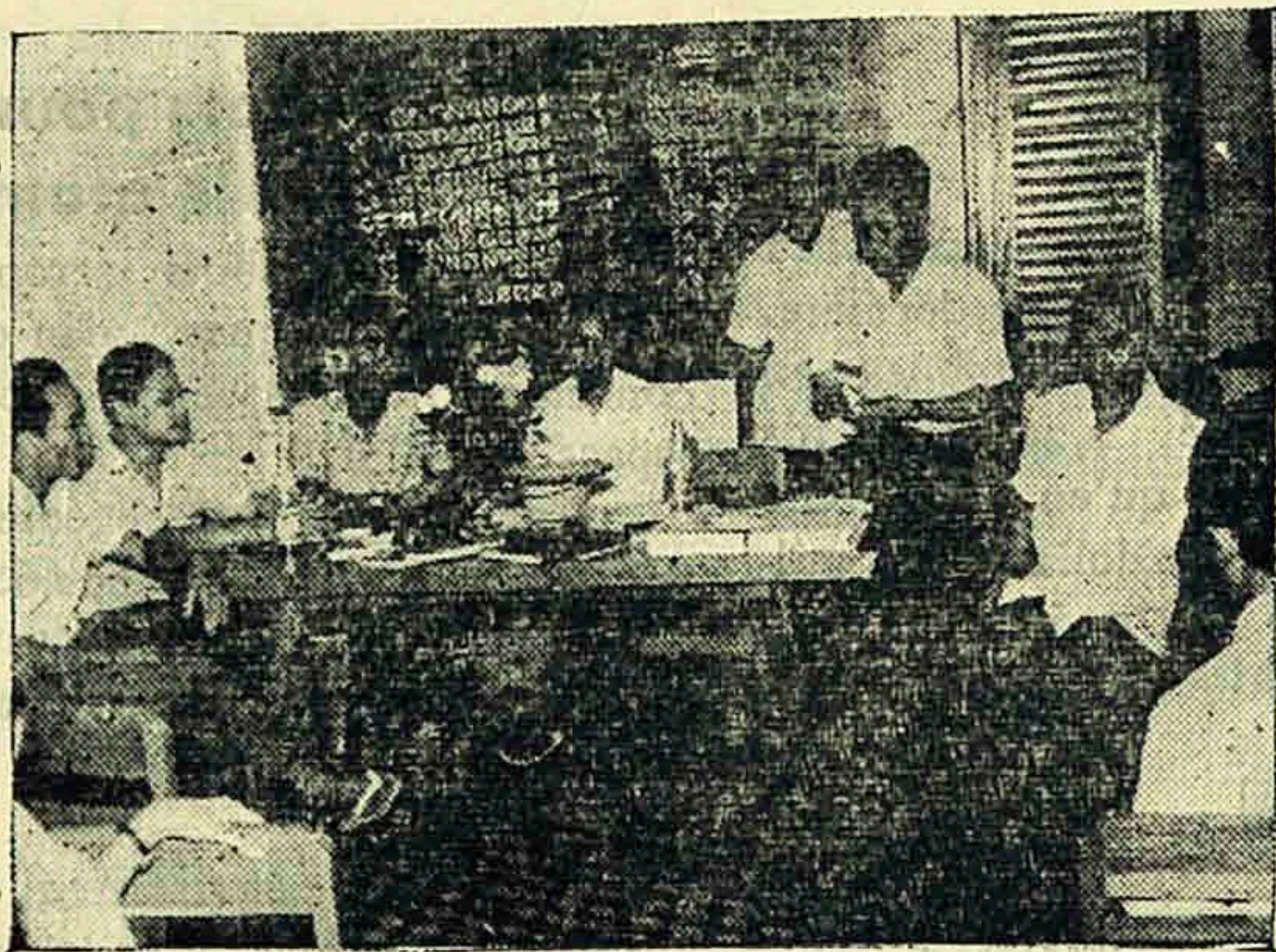

pénurie!

Le ministère de la Santé Publique précise qu'il y a en France dans le secteur public une infirmière pour 7,5 lits d'hospitalisation. Or, les normes admises couramment sont de une pour trois lits!

មហាសន្និបាតសាមព្វ

គណៈកម្មាធិការនាយកថ្មី ។ រូបថតតោសា

មហាសន្និបាតសាមព្វ ១៧៦២ នៃស.ស.ខ. បានបើកសម័យប្រជុំនៅទីស្នាក់ការរបស់
ខ្លួន (ជាលើកដំបូងចុងស្ត) នៅថ្ងៃអាទិត្យ ៧ សីហា ១៧៦២ វេលាម៉ោង៨កន្លះក្រោម
អធិបតីភាពនៃមិត្ត កែ សុខន ប្រធាន ។

បានអញ្ជើញមករួមមហាសន្និបាត ក្រៅអំពីសមាជិកគណៈកម្មាធិការ មាន
អស់មិត្តកំណាង ស.ស.ខ. តាមអាទារម័ន៍ក្រសួងផ្សេងៗ អស់មិត្តសមាជិកមួយចំនួន
ហើយនឹងអស់មិត្តមួយចំនួនទៀត ដែលបានមកធ្វើមេប្រយោគប្រឡងសញ្ញាបត្រលើក

ទី ៦

1964

កិច្ចការសហគមន៍

បន្ទាប់ពីបានធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍មួយប្រកបទៅដោយសុច្ឆន្ទៈនិយមមក មិត្តប្រធាន
បានជូនសម្តែងទៅអគ្គលេខាធិការ និងអគ្គហិរញ្ញវត្ថុ ដែលរាយការរបស់ខ្លួនជាបន្តបន្ទាប់
គ្នា (សូមអានអត្ថបទទៅខាងក្រោយ) ។

លុះការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកនៃ គ.ន. ថ្មី បានប្រព្រឹត្តទៅរួចហើយ
(សូមមើលលទ្ធផលទៅខាងក្រោយ) ការពិភាក្សាអំពីសេចក្តីរាយការណ៍បានធ្វើឡើង ។

នៅក្នុងអន្តរកាលរបស់ខ្លួន មិត្តជាច្រើននាក់បានធ្វើការចាប់អារម្មណ៍ជាបន្ត
បន្ទាប់គ្នា អំពីសកម្មភាពនៃ គ.ន. ដែលទោះបីជាក្នុងកាលៈទេសៈវិបត្តិខ្លះផងក៏ដោយ
ក៏នៅតែបានខំពុះពារព្រាប្រានសមាគមឲ្យធ្វើដំណើរទៅមុខបានជាធម្មតាដដែល ពុំនោះ
សោតទេ គឺបានប្រសើរជាងឆ្នាំមុនៗទៀតផង ។ មហាសន្និបាតបានបញ្ចេញយោបល់
យ៉ាងវែងអំពីការវិវឌ្ឍន៍ ហើយបានអំពាវនាវដល់មិត្តតំណាងទាំងឡាយឲ្យមេត្តា
យកចិត្តទុកដាក់បំពេញភារៈរបស់ខ្លួនឲ្យបានដិតដល់ ព្រមទាំងអំពាវនាវដល់សមាជិក
ឲ្យរលឹកនឹងជួយការងារមិត្តតំណាងផង ។

សំណូមមួយទៀត ស្តីអំពីការទាក់ទងគ្នា ។ មហាសន្និបាតបានសូមឲ្យគ.ន. ថ្មី
បង្កើនការទាក់ទងជាមួយនឹងមិត្តតំណាង ហើយនឹងសមាជិកឲ្យបានដិតដល់ថែម
ទៀត ហើយឲ្យមានផែនការសកម្មភាព មួយប្រចាំឆ្នាំ។ “ការទាក់ទងបានដិតដល់
ភាគទាក់ទងបានទៀងទាត់ដែរ” ។ ឯការយោគយល់គ្នាក៏នឹងស្គាល់កិរិយាមួយថ្មីទៀត ។

ចំពោះអង្គប្រឹក្សាស្រុកស្រីរៀង មហាសន្និបាតបានអំពាវនាវឲ្យមិត្តទាំងឡាយ

ជួយផ្តល់ផង ។ មិត្តអាចនឹងផ្តល់អត្ថបទបែបណាក៏បានគឺ: អត្ថបទ ជាជំរៅ (article de fond) អំពីការសិក្សាក្នុងប្រទេសនឹងនៅបរទេស-បញ្ហាវប្បធម៌ -វិទ្យាសាស្ត្រនិងសិល្បៈ -ជីវភាពមិត្តយើង -ស្រដៀងសាលា - អត្ថបទនិងឯកសារ (វប្បធម៌ទូទៅ) -រឿងកំសាន្តខ្លះៗ-គំនូរកំប្លែងស្នេហា(humour)-ពាក្យខ្លះ...។ ប្រសិនបើមិត្តមានការលំបាកក្នុងការនិពន្ធមិត្តអាចនឹងផ្ញើតែគោលៗមកក៏បានដែរ ។ គន្លឹះនិងរចនា យ៉ាងណាឲ្យបានសមនឹងបំណងរបស់មិត្ត ។ មិត្តអាចសរសេរជាបារាំងក៏បាន (ប្រសិនបើមិត្តចង់ យើងនឹងប្រែជូន) ។

នៅក្នុងរបៀបវារៈចុងក្រោយបង្អស់ មហាសន្និបាតបានអនុម័តជាឯកច្ឆន្ទៈ លើចក្ខុវិស័យប្រតិបត្តិ មួយច្បាប់ថ្វាយអ្នកអង្គមានសំណាយករដ្ឋមន្ត្រី និងជូនឯកឧត្តមប្រធានរដ្ឋសភា ដើម្បីប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិការមេរកាំងហើយនឹងរដ្ឋការព្រៃនគរដែលបានបង្កើតសង្គ្រាមកិមី សម្រាប់ពលរដ្ឋខ្មែរដ៏ស្នេហាត្រង់របស់យើងនៅរតនគីរី និងនៅស្វាយរៀង ហើយប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិការមេរកាំងនឹងពួកព្រៃនគរ ដែលចាប់ផ្តើមអនុវត្តផែនការម៉ាកណាម៉ា ពង្រីកសង្គ្រាមទៅរៀតណាមខាងជើង (សូមអានសេចក្តីសំរេចចិត្តទៅខាងក្រោយ)។ មហាសន្និបាតបានប្រព្រឹត្តទៅអស់រយៈពេលបីម៉ោងកន្លះ ហើយបានចប់សព្វគ្រប់នៅម៉ោង ១២ ក្នុងបរិយាកាសរីករាយនឹងក្នុងសាមគ្គីភាពដ៏តស៊ូទូលំទូលាយនៃក្រុមលោក ។

សូមអភ័យទោស,
 ការយឺតយ៉ាវនឹងអាក់ខានចេញព្រឹត្តិបត្រប្រចាំខែ បណ្តាលមកអំពី
 ការយឺតយ៉ាវរបស់រោងព្រម ដែលនាំឱ្យយើងមានការរារាំងជាខ្លាំង ។

សេចក្តីវាយការណ៍សកម្មភាព

របស់មិត្តអគ្គលេខាធិការ

តូច តៅសា

មិត្តទាំងឡាយ

ពាប់តាំងបានទទួលសេចក្តីទុកចិត្តពីមហាសន្និបាតពលណាមក សមាជិក

ទាំងអស់នៃគណៈកម្មាធិការទាយក បានខិតខំអស់សមត្ថភាព ដើម្បីនឹងពួកដៃគាប់រើ

សមាគម ។ ក្នុងឆ្នាំនេះមិត្តប្រធាន (ឯក សុខន) ក៏ត្រូវផ្លាស់ទៅវិទ្យាល័យព្រះអង្គឌួង

ហើយចំនួនខែបន្ទាប់មក មិត្តអគ្គលេខាធិការ (ឯក ប៊ុន) ក៏ត្រូវផ្លាស់ទៅទៀត ។ ចំនែក

មិត្តដែលនៅសល់ទាំងចំនួន បានរួមគ្នាជាធ្នូមួយធ្វើដំណើរទៅមុខយោងស្វាហាប់ ។

ចំណែកឯមិត្តសមាជិកនៅក្នុងពញាក៏ដូចជានៅខែត្រក្រៅ ក៏បានខំផ្តល់នូវវិភាគទានតាម

សមត្ថភាពរៀងៗខ្លួន ជាហេតុធ្វើឲ្យសាមគ្គីភាពរវាងគ.ន.និងសមាជិកមានរូបរាងកាន់តែ

ឆាប់ជឿជាក់មុនច្រើន ។ ទាំងនេះហើយជាមូលហេតុនៃសេចក្តីរីកចម្រើនរបស់សមាគមយើង ។

I. ខាងសម្ភារៈ

តាំងតែពីសមាគមយើងបានទិញស្លាកកិច្ចការនេះនឹងបានលើ ខាងកិច្ចការមកដំណើរ

ការបានប្រព្រឹត្តទៅស្រួលហើយឆាប់ហើយជាងមុនច្រើន ។ ទិញស្លាកការយើងនាយក

យើង យើងចេញចូល ស្រួលធ្វើការល្មម; លេខាធិការយើងមានសមត្ថភាពមធ្យម ។

ត្រូវក្រៅអីនឹងទ្រុឌទ្រោម យើងបានទិញសំរាប់ការចាំបាច់ជាដំបូងសិន ។ ចណ្តាលយកចំ

មួយរបស់យើងមានស្បែកក្រៃល្អៗមួយចំនួនដែលជាអំណោយនឹងការយកមកទុកឲ្យ

ខ្លួនមិត្តយើងខ្លះ ហើយនឹងវិបស្សនាក្រុម ២ ក្បាលដែលយើងបានទិញ ។ ម្យ៉ាងទៀត

យើងក៏បានទិញ ម៉ុងនីនក៏ស្រស់ខ្លះ សំរាប់មិត្តយើងណាដែលត្រូវការមកសំណាក់

មួយដងមួយកាល (ដោយបានឲ្យដំណឹងជាមុន) ។

តាមសេចក្តីសុំពីមហាសន្និបាតឆ្នាំមុន យើងបាន បោះប័ណ្ណសមាជិកថ្មី ហើយមានសមាជិកជាច្រើនក៏បានធ្វើរូបថតមកយកបណ្តាថ្មីនេះហើយ ។ យើងស្តាយគ្រង មិនទាន់អាចធ្វើ «album» បាន ដោយមិនទាន់បានទទួលរូបថតគ្រប់មិត្តយើងនៅ ឡើយ ។ ចំណែកឯលក្ខន្តិកៈ យើងពុំទាន់បានបោះជាថ្មីទេ ដោយសំភារៈថា យើងទើប តែនឹងចែកដែរ ។

ឆ្នាំនេះ គ.ន.យើងបានចេញ ព័ត៌មាន ប្រចាំខែបាន៣ លើកគឺ ខែកក្កដា ១ ខែកញ្ញា-តុលា-វិច្ឆិកា ១ និងខែកុម្ភៈ ១ ហើយចេញទស្សនាវដ្តីបាន៤លេខត្រឹមត្រូវតាម គ្រោងការដែលបានកំណត់ ។ ចំពោះការយឺតយ៉ាវខ្លះ ការនេះបណ្តាលមកពីការខ្វះ ខាតអត្ថបទ ឬនៃជាពិសេសគឺមកពីរោងព្រឹត្តិ ។

II. ខាងសុខទុក្ខមិត្ត

ទោះបី គ.ន. មានគ្នាតិចដូចនេះក្តី ក៏មិត្តយើងបានខិតខំខ្វាយខ្វល់ដល់បញ្ហា សុខទុក្ខនៃមិត្តយើងដោយអស់សមត្ថភាពដែរ ស្របតាមគំនិតនិងគោលបំណងនៃសមា គមយើង ។

យើងបានធ្វើតតាមលទ្ធភាពរបស់ខ្លួន ដើម្បីទៅចូលរួមសុខទុក្ខនៃមិត្តយើង ដូចជា ក្នុងភាពហត់ពាហ៍ក្នុងការសំរាលកូន ក្នុងការព្យាបាលរោគនៅមន្ទីរពេទ្យ ក្នុង ការប្រឡងជាប់ ក្នុងពេលមានគ្រោះថ្នាក់ ..... ។

នៅពេលក្រោយបង្អស់នេះ យើងបានឧបសគ្គសាស្ត្រាចារ្យមួយចំនួនដែលចង់ សិក្សាក្នុងវិស្សមកាល ខ្លះទីស្នាក់ការយើងធ្វើជាសាលាសហសិក្សា ។ (ក្នុងសេចក្តីរាយការណ៍ របស់ខ្លួន មិត្តតៅសាបានរៀបរាប់ឈ្មោះនៃមិត្តយើងទាំងអស់ដែលគ.ន.បានទាក់ទងសួរសុខទុក្ខ) ។

យើងព្រម បង្អួចគ្រួសារសាស្ត្រាចារ្យយើងបានស្គាល់សុខទុក្ខគ្នា បានទាក់ទង

មហាសន្និបាត (សីហា ១៩៦៤) កំពុងតែប្រុងស្តាប់សេចក្តីអន្តរាគមន៍របស់មិត្តយើងជាច្រើន ។ ពៅសា

គ្នាពីសាលាមួយទៅសាលាមួយ បានស្គាល់ជីវភាពគ្នាគ្រាន់បើជាងឆ្នាំមុនច្រើន ។ ប៉ុន្តែ
 ការខ្វះខាតក៏នៅមានច្រើននៅឡើយដែរ ជាហេតុនាំឲ្យមិត្តខ្លះមើលពីក្រៅមកមិនយល់
 ក៏មានការអាក់អន់ចិត្តចន្ទិចចន្ទួចដោយអចេតនា ដោយឃើញថាគ្រួសារយើងហាក់ដូច
 ជាខ្វះសមភាពជាងម ។

ដូចជាបានសន្លឹកថា កាលបើមិត្តខ្លះរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ទានសុខទុក្ខអ្វី នោះ
 មានដំណឹងក្នុងទស្សនាវដ្តី លុះមិត្តខ្លះមានទុក្ខផ្សះវិញគ្មានដំណឹងក្នុងទស្សនាវដ្តីសោះ ។
 ក្នុងខនេះ គ.ន.មានគុណវិបត្តិម្យ៉ាងគ្រង់មិនបានធ្វើបុគ្គលទៅសាកសួរមិត្តតំណាងគ្រប់ៗ
 គ្នាឲ្យបានទៀងទាត់ ប៉ុន្តែការផ្តល់ដំណឹងរបស់សមាជិកដល់ គ.ន.នេះជាការធំរបស់
 មិត្តតំណាងហ្នឹងឯងហើយ ដូចតែការប្រមូលភាគទាន និងការចែកទស្សនាវដ្តីច្រើនមាន
 ផ្សេងៗពី គ.ន. ដូចនេះដែរ ។ ប្រសិនបើមិត្តតំណាងរាយមាយក្នុងការផ្តល់ដំណឹងនេះ
 គ.ន. ពីបុគ្គលមិនអាចនឹងដឹងដំណឹងផ្សេងៗពីមិត្តយើងបានឡើយ លើកលែងតែចេះដោយ

ចែងឱ្យតែម្តង ។ មិត្តតំណាង ជាភ្នាក់ងារប្រមុខ នៃ គ.ន. នៅក្នុងសាលានិមួយៗ ។
 ប៉ុន្តែការខ្វះខាតនៃមិត្តតំណាងមិនបិតតែក្នុងខ្លួននេះទេ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ។

III. ការទាក់ទងខាងក្រៅ

ក្នុងផ្នែកនេះ មិត្ត ទីវ អ៊ុល និង គូច ភៅសា បានទៅក្រាបថ្វាយបង្គំសម្តេចព្រះ
 សំយរាជថ្មាក់ទី១ ដើម្បីនឹងស្តាប់ព្រះជំនុំនា អំពី ផ្លូវដែលបញ្ជាវិន័យ ដើរដើម្បីឱ្យបានទៅ
 ជាបណ្ឌិតមានប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិ,, ហើយបានសរសេរអត្ថបទមួយតាមពន្លឺនៃ

ព្រះគតិព្រះអង្គ ។

ម្យ៉ាងទៀត

១. ក្នុងឧកាសចូលឆ្នាំថ្មីកន្លងទៅនេះ គ.ន. ៖

- បានថ្វាយព្រះពរសម្តេចព្រះសំយរាជទាំង ២ គណៈ

- បានថ្វាយព្រះពរសម្តេចព្រះមហាក្សត្រិយានីជាអម្ចាស់ (មិត្តភៅសា
 អានព្រះសារលិខិតឆ្លើយតប)

- បានថ្វាយព្រះពរសម្តេចផ្ទុំ (មិត្តភៅសា អានព្រះសារលិខិតតប)

២. ក្នុងឧកាសពិធីចំរើនព្រះជន្ម បានថ្វាយព្រះពរសម្តេចផ្ទុំ

៣. បានថ្វាយព្រះពរសម្តេចផ្ទុំ ក្នុងឧកាសព្រះអង្គយាងទៅព្យាបាលព្រះរោគ
 ឯប្រទេសបារាំង

៤. បានប្រគេនរូបសំណាកសម្តេចផ្ទុំ ដល់សម្តេចព្រះពោធិវង្ស ក្នុងពេល
 សម្ពោធអាការព្រះសីហនុ

៥. បានថ្វាយសេចក្តីសាទរថ្វាយអ្នកអង្គមាសស៊ីសវត្ថី សិរីមត្តៈ នៅពេលព្រះ-
 អង្គឡើងកាន់តំណែងជាទេសរដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកខាងអប់រំជាតិ និងវិចិត្រ
 សិល្បៈ (ព្រះលិខិតឆ្លើយតប)

IV . បញ្ហាប្រទេសជាតិ

ដូចមិត្តយើងជ្រាបស្រាប់ហើយថា ក្នុងឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ប្រទេសយើងត្រូវបានក្រុម
 ពួកលោកសេដ្ឋីដែលមានចក្រពត្តិអាមេរិកាំងជាមន្ទីរការពារ មានពួកអាយធីត្រៃនគរ
 - បានកកទឹកខ្មែរសេរី, ជាគន្លោះបន្តមកទៀត បានបុកក្រុមយើងឥតស្រាកស្រាន។
 ពិធានក្នុងប្រទេសយើងមាន ពួកអាស៊ានសាក បានបង្កើតប្រយោជន៍សម្រាប់ ដែល
 ជាអាយុជីវិតនៃប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូល ដូចព្រះរាជបន្ទូលនៅ បាត់ដំបង កាលពី២-៣ ថ្ងៃ
 មុននេះស្រាប់ ។

ដើម្បីតទល់នឹងហោរហាន្យខាងលើនេះ មហាជនខ្មែរទាំងមូល មានព្រះសំយ
 យុវជន កម្មករជាដើម បានរៀបចំខ្លួនឡើងវាយកំទេចផែនការក្បត់របស់ពួកវាយ៉ាងឆ្លើយតប។

ឯសមាគមយើងក៏មិនបាននៅឈរ
 ឧបដៃមើលដែរ ។ ហេតុនេះហើយ
 បានជាសមាគមយើង បានចូលខ្លួន
 នៅក្នុងជួរព្រះសំយ យុវជននិងកម្មករ
 ទាំងនោះ ដើម្បីរួមចំណែកការពារ
 ប្រទេសយើងដែរ ។ ដូចជា៖

- ១- បានធ្វើព្យាបាលប្រឆាំងចក្រពត្តិអាមេរិកាំង
 មន្ទីរការពារ ដែលបង្ការអព្យាក្រឹតភាពខ្មែរ (៣ សីហា ១៩៦៣)
- ២- ថ្វាយព្យាបាលសម្រាប់ ដើម្បីគាំទ្រ
 ព្រះព្រះរាជនយោ ថ្វាយជាគូបនិយកម្ម
 អាហារណា - និហារណា ធនាគារ សុភាគារ

មិត្ត	អ៊ីម សារឿន	៤៨	សម្លេង
-	ទីវី អុល	៤៧	-
-	ឡឹក រិន	៤៧	-
-	គូច ពៅសា	៤៧	-
-	កែ សុខន	៤៦	-
-	លាង ហាប់អាន	៤៣	-
-	គូច រិន	៤២	-
-	កែ គឹមហួត	៣៩	-
-	មាស ឌីម	៣៥	-
-	កង សារិន	២៦	-

ប្រឹក្សា

លោក សូ ណែម
 - អុល ចន្ទ

ការធានារ៉ាប់រង និងការទាត់ចោលនូវជំនួយអាមេរិកាំង ពាំងយោធា ពាំងសេដ្ឋកិច្ចនិង
វប្បធម៌(៦តុណ្ហ១៧៦៣)

៣. ញាតិប្រធានចក្រពត្តិអាមេរិក-ព្រែនគរ-ខ្មែរសេរី ហើយច្នៃផ្សេងៗតាម
សម្លេង តែមួយព្រះអង្គ (២០ មីនា ១៧៦៤)

៤. អំពាវនាវឱ្យមិត្តភ្ញៀវនិងការមូលបង្កាច់របស់ ថាណាត ខ្យម៉ាន់

៥. ធ្វើយតបនឹងការផ្សាយវិទ្យុនាវាចារស៍ "ខ្មែរសេរី" ដែលមានជនក្បត់
សារី-ថាន់ ជាមេ

៦. ជួយរំលែកទុកចង់ចូលនូវគ្រោះនៅក្នុងប្រទេស ដែលបណ្តាលមកអំពីការ
ឈ្លានពាននៃអាមេរិក-ខាញ៉ា ដោយចូលបង្ខំយ ១.០០០ រៀល ។

ឯសកម្មភាពចុងក្រោយបង្អស់ គឺការរៀបចំពិធីជុំប្រជុំប្រចាំឆ្នាំកាលពីល្ងាច
មិញនេះឯង ។

ទើបតែនឹងបើកប្តី

បណ្ណាគារ អន្តរជាតិ មហាវិថី នៅ ភ្នំពេញ 150 G

សូមអញ្ជើញ មិត្តសមាជិក នៃសមាគមសាស្ត្រាខ្មែរ

ទៅទិញសៀវភៅនៅបណ្ណាគារនេះ ។

រង្វាន់ ២០ ភាគរយ នឹងមានធ្វើជូនចំពោះមិត្តណាដែល
ទៅទិញ ហើយបានបង្ហាញបណ្ណសមាជិក

មានលក់សៀវភៅសិក្សា សៀវភៅប្រលោមលោកជាភាសាខ្មែរនិងជា
ភាសាបារាំងមានលក់ទស្សនាវដ្តីដែលផ្សាយចេញនៅប្រទេសចិន រៀតណាម
និងនៅសហភាពសូវៀត ហើយនឹងសៀវភៅសំរាប់បណ្តុះវប្បធម៌ទូទៅជា
ច្រើនមុខទៀតជាភាសាបារាំង និង "អិស្ប៉ូរីវីតូ" ព្រមទាំង... រូបភាពតាមផង

សេចក្តីវាយការណ៍ ហិរញ្ញវិធាន របស់មិត្តអគ្គហោរញ្ញក (ឡឺកវីន)

ចំណាយក្នុងឆ្នាំ ១៩៦៣-៦៤

លេខរៀង	មុខចំណាយ	តម្លៃ	កាលបរិច្ឆេទ
1	ល្អលទ្ធិស្នាក់ការទី១ សំរាប់ខែសីហា ១៩៦៣	1.200	រៀល 30-7-6
2	— ទី ២ — ១៩៦៣	1.500	—
3	បៀវត្សស្មៀន សំរាប់ខែកក្កដា ១៩៦៣	1.000	—
4	ក្រដាស duplicata	296	16-8-63
5	គ្លីសេសំរាប់សញ្ញាណប័ត្រ	60	17-8-63
6	សោទ្វារ	53	19-8-63
7	ក្រដាសរូណេអូ ៥ រ៉ាម	189	—
8	បោះពុម្ពក្បាល ត្រីតិបត្រ	500	20-8-93
9	ល្អលទ្ធិស្នាក់ការ សម្រាប់ខែកញ្ញា	1.500	30-8-63
10	បៀវត្សស្មៀន	1.000	—
11	ចំណាយផ្សេងៗ សំរាប់ខែកក្កដា និង សីហា	598	—
12	ល្អលទ្ធិស្នាក់ការសំរាប់តុលា ១៩៦៣	1.500	30-4-63
13	បៀវត្សស្មៀនសំរាប់កញ្ញា ១៩៦៣	1.000	—
14	បោះពុម្ពសញ្ញាណប័ត្រ ២០០០ សន្លឹក	1.400	16-10-63
15	ត្រាសង្កត់	1.500	31-10-63
16	ចំណាយផ្សេងៗ សំរាប់តុលា	260	—
17	បៀវត្សស្មៀន ក្នុងខែ តុលា ១៩៦៣	1.000	—
18	ល្អលទ្ធិស្នាក់ការ សំរាប់ខែវិច្ឆិកា ១៩៦៣	1.500	—
19	ក្រដាសរូណេអូ ១០ ដុំ	414	30-11-63
20	ចំណាយផ្សេងៗ សំរាប់ខែវិច្ឆិកា	495	—
21	បៀវត្សស្មៀនសំរាប់ខែវិច្ឆិកា ១៩៦៣	1.000	—
22	ល្អលទ្ធិស្នាក់ការក្នុងខែធ្នូ ១៩៦៣	1.500	—
23	គ្លីស្បើ រូបសម្តេចធី	183	20-12-63
24	បៀវត្សស្មៀន ក្នុងខែធ្នូ ១៩៦៣	1.000	30-12-63
25	ល្អលទ្ធិស្នាក់ការសំរាប់ខែមករា ១៩៦៤	1.500	—
26	ទស្សនាវដ្តី ១១-១២	15.572	—

(តារាង) កិច្ចការសេវាសង្គមសម្រាប់ គ្រួសារ កំណើតយកក្រុមហ៊ុន

	27	គ្លីស្បូ ៣ សំរាប់ចំណងជើង	125	រៀល	21-1-64
	28	សន្លឹកបន្ថែមលើទស្សនាវដ្តី ១១-១២	1.025	—	—
ទម្រង់សេវា	29	ចំណាយផ្សេងៗ សំរាប់ខែធ្នូ នឹងមករា	583	—	—
១-៧-៦៤	30	បៀវត្សស្មៀន ក្នុងខែ មករា ១៩៦៤	1.000	—	31-1-64
—	31	ឈ្នួលទីស្នាក់ការ ក្នុងខែ កុម្ភៈ ១៩៦៤	1.500	—	—
—	32	វិចនាគុក្រម ខែ ២ កក្កដា	540	—	20-2-64
៩៦-8-៦1	33	ទូរគមនាគមន៍	2700	—	—
៩៦-8-71	34	ក្រដាសរូបលោក ៥ ដុំ	222	—	26-2-64
៩៦-8-៧1	35	ទិញក្របដេកមិត្តសមាជិកម្នាក់ឈឺ	90	—	5-3-64
—	36	ជំនួយដល់អ្នករងគ្រោះនៅចន្ទី	1.000	—	26-3-64
៩៧-8-០៩	37	បៀវត្សស្មៀន ក្នុងខែ មីនា ១៩៦៤	750	—	—
៩៦-8-០៩	38	បៀវត្សស្មៀន ក្នុងខែមេសា ១៩៦៤	1.000	—	30-4-64
—	39	ឈ្នួលទីស្នាក់ការ —	1.300	—	—
—	40	គ្លីស្បូ “យើងធ្វើយូធីងគ្នា,”	73	—	—
៩៦-1-០៩	41	គ្លីស្បូ “Système scolaire,”	277	—	—
—	42	សៀវភៅបញ្ជី ២ កក្កដា	90	—	—
៩៦-០1-៦1	43	ចំណាយផ្សេងៗ សំរាប់ខែកុម្ភៈ ១៩៦៤	1.381	—	—
៩៦-០1-1៩	44	— ខែមីនា នឹង មេសា	247	—	—
—	45	ឈ្នួលទីស្នាក់ការសំរាប់ខែឧសភា ១៩៦៤	1.300	—	1-6-64
—	46	បៀវត្សស្មៀន —	1.000	—	—
—	47	ទស្សនាវដ្តីទី ១៣	10.320	—	—
៩៦-11-០៩	48	ក្របទស្សនាវដ្តីទី ១៣	1.080	—	—
—	49	ក្រដាសរូប	60	—	—
—	50	ចំណាយផ្សេងៗ សំរាប់ខែឧសភា នឹង មិថុនា	1.157	—	1-7-64
—	51	ឈ្នួលទីស្នាក់ការ	1.300	—	—
៩៦-៩1-០៩	52	បៀវត្សស្មៀន	1.000	—	—
៩៦-៩1-០៩	53	រូបសំណាកសម្តេចឌី	180	—	—
—	54	គ្លីស្បូសំរាប់ក្របទស្សនាវដ្តីទី ១៤	540	—	18-7-54

57	បៀវត្សស្មៀន	1.000	រៀល	1-8-64
58	ល្អលទីស្នាក់ការ	1.300	—	-
59	ទស្សនាវដ្តី ទី ១៤	20.164	—	6-8-64
	បូករួម	93.183	—	

ឯប្រាក់ចំណូលទាំងអស់ បានរៀបរយរួចស្រេចហើយក្នុងទស្សនាវដ្តីមុនសារុប
ទាំងអស់គឺ ៩០.៨៣៣ ។

ប្រាក់ចំណាយត្រូវលើសដល់ទៅ ២.៣៥០ ។ ហេតុការនេះបណ្តាលមកពី
មត្តតំណាងខ្លះពុំបានធ្វើវិភាគទានរបស់ខ្លួនមកមន្ទីរចាត់ការ ។

តាមមតិណា កម្មវិធីការនាយកបានទទួលពី ៖

អនុវិទ្យាល័យ ស្ទឹងត្រង់	700	រៀល
— គន្ធបុប្ផា	1000	—
— ព្រះសោមា	1000	—
វិទ្យាល័យ ព្រះអង្គឌួង	5830	—
អនុវិទ្យាល័យ តាំងគោក	1560	—
និស្សិតសាស្ត្រាចារ្យ	400	—
វិទ្យាល័យ ព្រះស៊ីសុវត្ថិ	1660	—
អនុវិទ្យាល័យបច្ចេកទេស កំពង់ចាម	3920	—
— ព្រែកពោធិ	880	—
វិទ្យាល័យ ព្រះសីហនុ	2000	—
អនុវិទ្យាល័យ កំពង់ត្របែក	2560	—
វិទ្យាល័យ កំពង់ធំ	1600	—
អនុវិទ្យាល័យ សន្តិភាព	1140	—
— ព្រៃដើមថ្លឹង	1020	—
— ទេពប្រណម្យ	920	—
— សន្តិភាព	320	—
— សុរិយោវង្ស	1117	—
បូករួម	27.627	—

កិច្ចការសមាគម

ក្នុងឱកាសមហាសន្និបាតឆ្នាំ ១៩៦៤ ដែលទើបនឹងកន្លងទៅនេះ សមាជិកមហា

សន្និបាតបានសំរេចជាឯកច្ឆន្ទឧបាយកលៈកម្មាធិការនាយកធ្វើសេចក្តីសំរេចចិត្តមួយបង្ហាញអាកប្បកិរិយា
សមាគមចំពោះអំពើព្រៃឆ្មៃប្រាសហេតុរបស់ចក្រពត្តិអាមេរិកនិងបរិវារព្រៃនគរ ដែលបានព្យាយាមប្រើ
គ្រប់ទាយកលដើម្បីនឹងវាយរំលំឯករាជ្យបូរណភាពដែនដី និងអព្យាក្រឹតភាពដីឆ្មៃថ្នារបស់ខ្មែរយើង ។

សេចក្តីសំរេចចិត្តនេះសរសេរជា ២ ច្បាប់ មួយច្បាប់ថ្វាយអ្នកអង្គម្ចាស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី មួយ

ច្បាប់ទៀតផ្ញើឯកឧត្តមប្រធានរដ្ឋសភា ។

ខាងក្រោមនេះជាអត្ថបទទាំងស្រុងនៃសេចក្តីសំរេចចិត្ត ។

គណៈកម្មាធិការនាយក
នៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ
១២៣ E វិថីព្រះសីហនុ
ភ្នំពេញ

សេចក្តីសំរេចចិត្ត

នៃមហាសន្និបាត សមាគម សាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

ចន្ទប់ពីបានដឹងតាមវិទ្យុមកថា កាលពីថ្ងៃ ១៣ និង ២០ មិថុនា ថ្ងៃ ៧-១៧-៦០-៦១-
៦២ និង ៦៣ កក្កដានេះ យន្តហោះអាមេរិក-វៀតណាមខាងត្បូងបានចូលរំលែហិរិវដន
អាកាសខ្មែរ ហើយបានបាបម្សៅពុលទំលាក់លើភូមិកេះចុង ភូមិប៉ក់វៀង ប៉ក់ពៅ
លា មាក់ជាន់ កាមង់ចុង និងភូមិបូឡាយ ក្នុងស្រុកអណ្តូងពេជ្រ ខេត្តរតនគិរី បណ្តាលឱ្យ
ពលរដ្ឋខ្មែរស្លុតគ្រងទីទួលមណ្ឌលភាពរហូតមកទល់នឹងពេលនេះអស់ ៨៦ ភ្នាក់
ដោយធំដីមូលពោះវៀន ហើយបណ្តាលឱ្យសត្វពាហនៈនិងដណាំ ដាំដុះស្វាបរិទាន
អស់ជាច្រើនទៀត ,

ចន្ទប់ពីបានដឹងតមកទៀតថា កាលពីថ្ងៃ ៣០ កក្កដា និងយប់ថ្ងៃ ៤ សីហា ១៩៦៤
នេះ យន្តហោះរបស់រដ្ឋការទ្រក្រុងដដែល បានចូលរំលែហិរិវដនអាកាសខ្មែរ គ្រងខេត្ត
ស្វាយរៀង ហើយបានបាបម្សៅគីមីបណ្តែងមកទៀត បណ្តាលឱ្យពលរដ្ឋខ្មែរ៥០ បាយ
នាក់និងសត្វពាហនៈភូមិប្រកម្មៈ ភូមិព្រៃគគី និងភូមិព្រៃត រងទុក្ខវេទនាជាទម្ងន់ ,

ដោយយល់ថាអំពើជុំគ្នាដ៏ទុក្ខនៃការបង្កើនចំនួននេះរបស់ចក្រពត្តិអាមេរិក នឹងបរិវារព្រៃនគរជា
អំពើអំណាចរដ្ឋប្បវេណីស្ថិតលេខ ១ រកឈ្មោះជាក់គ្នានៃសីលធម៌និងមនុស្សជាតិទាំង
មូលបានក្រែងរំលែក បានខ្លឹមរដ្ឋមន្ត្រីនិងផ្សារទោសតាំងពីយូរយាណាស់មកហើយ ,

ដោយយល់ថា អំពើហួសសីលដែលពលរដ្ឋខ្មែរបានរងគ្រោះទាំងនេះ គឺជាតាមការ
ចាប់ផ្តើមអនុវត្តនូវផែនការធំទូលាយ ដែលចក្រពត្តិអាមេរិក-វៀតណាមព្រៃនគរបានកាត់
តែងឡើងនៅជាទ្បាត ហើយយកទៅសំរិតសំរាំងនៅហូណូលូលូ ដើម្បីនឹងធ្វើស្រែក្រែង
រុករានប្រដាប់ជំនុំចិត្តចំពោះទាំងមូលឡើងវិញ ដូចមានការវាយលុកព្រមគ្នានៅ
ប្រទេសទាំង៣នេះជាកសុភ័យស្រាប់ : សង្គ្រាមគឺនៅកម្ពុជា វាយប្រហារប៉ាថេតឡាវ
នៅលាវវៀង... ម៉ាតឌុក... នៅយួនសមុទ្រត្បូងក៏ដទៃវៀតណាមខាងជើង ,

ដោយយល់ថា ផែនការផ្សេងទៀតដ៏ទុក្ខនៃការបង្កើនសង្គ្រាមរុករានរបស់ចក្រពត្តិអាមេ-
រិកនឹងរដ្ឋការអាយធីលោកសេរីទាំងចំនួននេះ នឹងនាំមកវិបត្តិយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើសលុប
មកសង្រួបលើពលរដ្ឋនៃអភិវឌ្ឍន៍ ខែតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងសាគលលោកថែម
ទៀតផង ព្រោះវាបង្កើតនូវលទ្ធភាពនៃសង្គ្រាមលោកលើកទី ៣ ឲ្យមានច្រើនឡើង ,

មហាសន្និបាតសាមញ្ញប្រចាំឆ្នាំនៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ ដែលមានចែកសម័យ
ប្រជុំកាលពីថ្ងៃ ៧ សីហា ១៩៦៤ បានសំរេចជាឯកច្ឆន្ទ

ធ្វើសេចក្តីសំរេចចិត្តនេះថ្វាយអ្នកអង្គម្ចាស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីនិងជូនឯកឧត្តមប្រធាន
រដ្ឋសភា ដើម្បីទូលទ្រង់និងជំរាបឯកឧត្តម អំពីមតិស្នើសុំព្រោតតាំងដំណាក់កាលប្រឹក្សា
របស់សមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរចំពោះបញ្ហាខាងលើនេះគឺ :

- ១. ប្តូរការកាន់កាប់ណាតិវិញ ណាតិវិញ នៃចងក្រងមូលនិធិថ្ងៃថ្នាំរបស់យើង
ហើយចែករំលែកនូវសេចក្តីទុកសោករបស់គ្រួសារអ្នករងគ្រោះទាំងចំនួននេះ ;
- ២. កំរិតដោយពេញទំហឹង នូវគំនិតផ្តើមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលបានផ្តន្ទា-

រោគសញ្ញាភារមរិក-ខាញ់ជាម្លូនបំផុត ព្រមទាំងផែនការសម្រាប់មនុស្សយ៉ាងព្រៃផ្សៃ
 របស់ពួកវាដើម្បីនឹងបង្កហេតុរក្សាជីវិត ហើយបង្កើតនូវគំនិតគំនិតនឹងការសិរស្រវាង
 ប្រជាពលរដ្ឋរៀនណាមនឹងខ្មែរក្នុងគោលបំណង "បែបែកដើម្បីត្រួតត្រា"

៣. គាំទ្រដោយពេញទំហឹងនូវសេចក្តីអំពាវនាវរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នឹងរដ្ឋសភា
 ដែលពញាកសាធារណមតិអន្តរជាតិឱ្យចាប់អារម្មណ៍អំពីម្លូននៃអំពើកត្តាភាពនេះ ហើយ
 ដែលបានទំលាក់ការទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងទៅលើរដ្ឋាភិបាលពេជ្ជយ៉ាងទាំងពីរ -
 ខាងលើ ទាំងលើហោយចក្រពត្តិ ទាំងអាយ័នរបស់វា ;

៤. គាំទ្រដោយពេញទំហឹងនូវសេចក្តីសំរេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលបានឈប់
 ឱ្យអង្គការសហប្រជាជាតិ បួលមកហាត់បែងវិនិច្ឆ័យរៀនវិវាទតាមព្រំដែនរវាង
 ប្រទេសយើងនឹងរៀនណាមខាងត្បូងគេទៀត ;

៥. ផ្តិត្តាទៅស៊ីយ៉ាងម្លូនបំផុត ដល់ចក្រពត្តិភារមរិកនឹងអាយ័នព្រៃនគរ ដែល
 បានបង្កើតឆាក "មាត់ដុក,, នៅក្នុងឈូងសមុទ្រតូងកីងដើម្បីនឹងលើកទឹកបិទបិទវិវាទ
 ជាពិសេសអាយ័នព្រៃនគរនឹងអាយ័ន "ខ្មែរសេរី,,ផង ហើយដើម្បីនឹងបង្កាត់សង្គ្រាម
 រុករានឥណ្ឌូចនឡើងវិញផង ។

៦. សំដែងជាថ្មីទៀតនូវការរិក្ខាភ័យនឹងភក្តីភាពចំពោះរាជបល្ល័ង្ក ចំពោះសម្តេចផ្ត
 នឹងចំពោះព្រះរាជនរោយបាយសន្តិភាព អព្យាក្រឹតភាព បង្រួបបង្រួមជាតិ និងវឌ្ឍនភាព
 របស់ព្រះអង្គ ហើយសូមប្តេជ្ញាដំណែល តាមព្រះរាជនរោយបាយនេះលុះដល់ទីអរសាទ ។

ភ្នំពេញ ទៅថ្ងៃទី ២០ សីហា ១៩៦៤

សមាជិកគណៈកម្មការនាយក នៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

ក្នុងឧកាសដែលសម្តេចទីទ្រង់យាងចូលទៅក្នុងព្រះជិន្នគំរប់ ៤៣ ព្រះវិស្សនេះ សមាគមយើងបាន
ថ្វាយលិខិតមួយច្បាប់ ដើម្បីនឹងប្រសិទ្ធផ្លាយព្រះអង្គ ទូរពារសព្វសាធុការ ចំរើនព្រះជិន្នព្រះអង្គឱ្យបានយូរអង្វែង
តទៅ ដើម្បីព្រះអង្គទ្រង់បានជាម្ចាស់ការពារកោះសន្តិភាព ចំពោះការបៀតបៀននៃចក្រពត្តិអាមេរិកាំង និងបរិវារ
ព្រៃនគរ-យងកក ព្រមទាំងពួក “ខ្មែរសេរី”, ដែលមានអាសារី-ប៉ាន់-ស្រុងសាក់ និងបក្សពួកវាជាមេ ។

សេចក្តីថ្វាយព្រះពរសព្វសាធុការ

នៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

ក្នុងឧកាសពិធីបំរើនព្រះជិន្ន គំរប់ ៤៣ ព្រះវិស្សនៃសម្តេចឪ

សូមព្រះរាជៈតំកល់លើក្បួង

សូមក្រាបបង្គំទូលថ្វាយសម្តេចឪ

សូមទ្រង់ជ្រាបក្រោមល្អងធូលីព្រះបាទ

នៅឧកាសប្រកបដោយនក្ខត្តបូក្សនៃពិធីបំរើនព្រះជន្មព្រះអង្គគំរប់ ៤៣ ព្រះវិស្ស

នេះ ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ ជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការនាយក នៃសមាគមសាស្ត្រា-

ចារ្យខ្មែរ តំណាងសាស្ត្រាចារ្យប្រាំបីរយនាក់ជាសមាជិក

សូមព្រះរាជវរោកាសប្រសិទ្ធផ្លាយពរសព្វសាធុការ ដ៏វិសេសវិសាលថ្លៃថ្លាអនេក-

អនក្សថ្វាយព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គមានព្រះជន្មយ័នយូររាប់រយព្រះវិស្ស ហើយទ្រង់ស្ថិត

នៅតែក្នុងព្រះសុខុមាលភាពដ៏ប្រណិតប្រកបដោយព្រះសុខុភាពដ៏ចរិច្ចណិ ដើម្បីបានជា

ម្ចាស់គ្រប់គ្រងគ្រប់គ្រងកូនចៅព្រះអង្គទាំងប្រាំមួយលាននាក់ ឱ្យបានបិតថេរនៅលើ

កោះសន្តិភាពនេះ ព្រមទាំងជាព្រះអគ្គមគ្គុទ្ទេសក៍ រណៈបណ្ឌាលសម្បូរណភាពនៅលើ

កោះនេះផង ។

ព្រះអង្គគឺជាទិម្ហាចនិកដ៏ឃ្លាសវៃភ្លឺរក្សា ប្រកបដោយព្រះគតិបណ្ឌិត ជា

ហេតុដែលនាំឱ្យព្រះអង្គទ្រង់ប្រមូលបានទូលកូណសម្បត្តិគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីនឹងបំ-

ពេញព្រះកិច្ចដ៏លំបាកនេះ រោលគឺកិច្ចការការពារកោះសន្តិភាពនឹងធ្វើឱ្យកោះនេះបានចំ-

ចំរុះចំរើនទៅដល់ថា នេះ "ល្អិតល្អាស់" ក្នុងគ្រប់វិស័យ ។

ចំពោះការយោសនាមូលបង្កាច់ព្រះកិច្ចាទុភាពនឹងព្រះរាជហឫទ័យព្រះអង្គហើយ
នឹងសកម្មភាពវិទ្ធីន្យនារបស់ពួក "ខ្មែរសេរី" ដែលមានអាក្បត់សារី-ថាន់-សុន សាក់ជាមេ
នឹងរបស់ពួកចក្រពត្តិអាមេរិកាំង-ខាញ-ថ្មមជាចៅហ្វាយវា ដែលមានគោលបំណងយ៉ាង
ជាក់លាក់នឹងវាយរំលំនយោបាយឯករាជ្យអព្យាក្រឹតភាពសន្តិភាពរបស់ព្រះអង្គនឹងប្រជា

ជាតិខ្មែរនោះ ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ បានបដិសេធចោលជាអសារបង់តាំងពី
ដើមទីមកម្ល៉េះ ហើយបានកាត់ទោសពួកឧក្រិដ្ឋទាំងនេះរួចស្រេចទៅហើយ ។

ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ សូមបង្គំស្នងជាថ្មីម្តងទៀតដល់ទេព្វាសព្វលោកធាតុ
មានទៅការក្បាស្វកច្នៃគ្រឿងដើម សូមផ្សព្វផ្សាយនូវព្រះគេជាទុភាព ចំរើនព្រះជន្មព្រះអង្គ
ឲ្យបានយឺនយូរ រាប់រយព្រះវស្សា ហើយសូមរក្សាការពារព្រះអង្គជាជរាបគរៀងទៅ ។

ជាថ្មីម្តងទៀត ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ សូមសំដែងភ័ក្តិភ័រាពិជ័យសុទ្ធរបស់
ខ្លួនចំពោះព្រះអង្គនឹងនយោបាយព្រះអង្គ ហើយសូមប្រើជំនួយដៃ តាមព្រះអង្គ នឹង

នយោបាយនេះ លុះដល់ទីអវសាន ។ ក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៧ តុលា ១៩៦៤

ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយជាសមាជិក គណៈកម្មាធិការនាយក នៃសមាគមសាស្ត្រា ចារ្យខ្មែរ

សូមមិត្តអានសៀវភៅ

“ អ្នកយល់ការណ៍ ”

ជំហានទី១ ឆ្ពោះទៅកាន់វិជ្ជាហ្វូហ្វូរិក

notions élémentaires de physique

បេស័លោក អាំង យាវ

សៀវភៅរូបវិទ្យា ជាភាសាជាតិ ដែលមានចេញជាលើកទី២ ចន្ទាច់

ពីការផ្សាយរបស់ព្រះវិទ្យាល័យមក ។

☐ ឆ្លុះអស់មិត្តបានជ្រាប កាលពីថ្ងៃ ២០ តុលានេះ ជនរួមជាតិយើងមានសេចក្តីឈឺចាប់ជាទំងន់ ដោយ
 ចក្រពត្តិអាមេរិកាំងនឹងខ្ញុំកញ្ជះវៀតណាមខាងត្បូងរបស់វា បានទំលាក់គ្រាប់បែកលើភូមិអន្លង់ក្រិះ (កំពង់ចាម)
 ធ្វើឱ្យបងប្អូនយើងបាត់បង់ជីវិតអស់៨នាក់ របួសជាច្រើននាក់ ហើយខូចខាតទ្រព្យសម្បត្តិនិងដំណាំដាំដុះ
 អស់ជាច្រើនទៀត ។ រលកកំហឹងមួយដ៏មហិមាកំបានឆេះឆាបឡើង ទូទាំងប្រទេស ។ ក្នុងឱកាសនោះសមា-
 គមយើងបានធ្វើញត្តិ ១ ច្បាប់ថ្វាយសម្តេចធី ដើម្បីសុំអង្វរព្រះអង្គឱ្យទ្រង់បំពេញព្រះភារៈជាព្រះប្រមុខរដ្ឋតទៅ
 ទៀត ហើយដើម្បីឧបត្ថម្ភវិធានការទាំងឡាយនៃក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជសម្បត្តិនិងសភាទាំងពីរ ព្រមទាំងរាជរដ្ឋា-
 ភិបាល ។

ញាតិ្តនៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

សូមក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ

សម្តេចព្រះប្រមុខរដ្ឋ ព្រះបិតាឯករាជ្យជាតិ

សូមទ្រង់ជ្រាបក្រោមល្អងធូលីព្រះបាទ

ដោយបានស្តាប់ព្រះរាជសង្ក័យ ដែលព្រះអង្គបានសព្វព្រះរាជហឫទ័យប្រោស
 ច្រពានដល់កូនចៅព្រះអង្គក្នុងឧកាសនៃរាជទស្សនកិច្ចពេលថ្មីៗ នេះ ក្នុងខេត្តកំពង់ធំនឹង
 កំពង់ចាម

ដោយបានដំណឹងតាមវិទ្យុជាតិ ជាពិសេសតាមសម្ភាសន៍ដែលក្រុមវិទ្យុជាតិ
 បានធ្វើក្នុងឧកាសដ៏ខ្លោចផ្សារនៃព្រឹត្តិការណ៍ភូមិអន្លង់ក្រិះមក

នឹងដោយបានស្តាប់សេចក្តីថ្លែង ការណ៍រួមនៃសភាទាំងពីរនឹងព្រះរាជរដ្ឋាភិបាល
 ចុះថ្ងៃ ២៧ តុលា ១៩៦៤ មក

ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការនាយកនៃសមាគមសាស្ត្រា-
 ចារ្យខ្មែរ

— បានឃើញកាន់តែច្បាស់ថែមទៀតដូចតែប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូលដែរថា ប្រ-
 វត្តិនៃប្រទេសកម្ពុជាសម័យថ្មី គឺជាប្រវត្តិនៃពលរដ្ឋខ្មែរទាំងប្រាំមួយលាននាក់ដែលប្រកប
 ទៅដោយសាមគ្គីភាពយ៉ាងជិតស្និទ្ធជុំវិញព្រះរាជបល្ល័ង្ក អាស្រ័យព្រះអង្គមគ្គុទ្ទេសក៍ដ៏ភ្នំ

ស្វាងនឹងអង្គអាច ហើយប្រកបទៅដោយវិភាគជាបុគ្គលិកធម៌នៃស្ថាបនាករ។ បុគ្គលិក
 (បុគ្គលិក) ក៏ក្នុងធ្វើពលកម្មបញ្ចប់បែបយ៉ាង ដើម្បីនឹងស្ថាបនាប្រទេសជាតិម្យ៉ាង ហើយម្យ៉ាងទៀត
 ដើម្បីនឹងការពារឯករាជ្យ អព្យាក្រឹតភាព និងអធិបតេយ្យភាព នៃដែនដីរបស់ខ្លួនប្រឆាំង
 ទល់នឹងអំពើឃោរឃៅនៃចក្រពត្តិអាមេរិកាំង នៃរដ្ឋការនឹងរាជការប្រតិកិរិយាព្រៃនគរ
 និងប្រតិកិរិយា ហើយនឹងខ្លួនសេរីជាបរិវារដែលមានជនក្សត្រជាតិ សារី-ថាន-សុន សាក ជា

មេដឹកនាំ។ - ក្នុងរយៈពេលដំបូងនៃ កូនចៅព្រះអង្គក្រោមព្រះបញ្ជា ព្រះបាទសីហនុវរ្ម័នទី៧ នៃព្រះ
 បិតាខ្លួនបានសំរេចនូវសមិទ្ធិសំខាន់ៗច្រើនឥតគណនាមិនអាចប្រៀបធៀបនឹងការងារនៃ

អាណានិគមនិយមបារាំងក្នុងមួយសតវត្សបានឡើយ។ - ប៉ុន្តែក្នុងរយៈពេលដំបូងនៃ
 ចក្រពត្តិនិយមដែលមានចក្រពត្តិនិយមអាមេរិកាំងជាមេ និងបរិវារព្រះចៅនៃក្រុង

ក្នុងស្រុកខ្មែរ បានខិតខំប្រើប្រាស់យកលក្ខណៈគ្រប់បែបយ៉ាងដើម្បីនឹងបញ្ចូលកោះសន្តិភាពទៅ
 ក្នុងសៀវភៅនៃសង្គ្រាមរុករានរបស់វា ។ អំពើគ្រឿងទាំងឡាយរបស់ពួកវាមិនអាចនឹងរាប់
 គុយបានអស់ទេ ប្រសិនបើមិនរាប់តែអំពើសំខាន់ៗ ដូចជារដ្ឋប្រហារជាបណ្តើរ គ្រាប់

បែកបាត់ទិចក្នុងព្រះបរមរាជវាំង គ្រាប់បែកតាមផ្លូវពោធិប័នតុន សង្គ្រាមគីមី ការព្យា-
 បាទព្រះជន្មសម្តេចនៅមេមត់ និងការប្រហារជីវិតនៃបងប្អូនមេឈាមនៅភូមិចន្ទ្រ និង
 ភូមិអន្លង់ក្រែក្នុងពេលថ្មីៗ នេះជាដើម ។

- បានឃើញកាន់តែច្បាស់ថែមទៀតថា ការព្យាបាទជីវិតនៃបងប្អូនដ៏សុខ

សាន្តនៅភូមិអន្លង់ក្រែកនេះគ្រាន់តែជា ការចាប់ផ្តើមអន្តរក្នុងផែនការរុករានប្រទេសកម្ពុជា
 របស់អ្នកបង្កសង្គ្រាមមាត់ណាម៉ា ដែលតែងតែបោកបញ្ឆោតមតិអន្តរជាតិយូរមកហើយ
 ថា «ប្រទេសកម្ពុជាជាកំរិតនៃពួកវៀតកុង» ។ ចក្រពត្តិអាមេរិកាំង-ខាញដែលបាន

ចាប់ផ្តើមបង្កាត់ភ្លើងសង្គ្រាមរុករានអយុត្តិធម៌ឡើងនេះ មុខជាមិនផ្សំព្រាងក្នុងភ្លើងនេះជា
 មិនខាន ប្រសិនបើមានការប្តេជ្ញាប្រឆាំងតបវិញ យ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ពីសំណាក់ពលរដ្ឋខ្មែរ
 ក្រោមការដឹកនាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នៃសម្តេចនិងសំណាក់ប្រជាជនជាមិត្តនៃប្រទេសកម្ពុជា។

ក្នុង កាលៈទេសៈដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ដើម្បីនឹង កាត់ដីប្រឡាក់ ឈាមនៃចក្រពត្តិ អាមេ-
រិកាំង-ខាត្រា ប្រយោជន៍នឹងការពារអធិបតេយ្យភាពនិងដែនដី

ក្រ. ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយយល់ឃើញថា ស្ថាប័នក្តីភិរាពនៃប្រជាជាតិជុំវិញព្រះ
រាជបល្ល័ង្កកាន់តែជាការចាំបាច់ សាមគ្គីភាពជុំវិញសម្តេចឧត្តមកាន់តែជាការចាំបាច់ ហើយ
វត្តមាននៃសម្តេចឧត្តមនៅចុងតកម្ពុជា កាន់តែជាការចាំបាច់ថែមទៀតជាងពេលណាៗ ទាំង
អស់ ។

ដូច្នេះ ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយសូមទុកតម្កល់ទាំងស្រុងនូវស្រែចំការសំរាប់ប្រើប្រាស់នៃក្រុម
ប្រឹក្សាព្រះរាជសម្បត្តិ ដែលបានសង្កេតថា កាលៈទេសៈសព្វថ្ងៃនេះគ្មានការចាំបាច់នឹង
ជ្រើសរើសព្រះរាជាទាល់តែសោះ ហើយដែលបានបញ្ជាក់ជាឯកច្ឆន្ទ កាលពីថ្ងៃ២៧តុលា

១៩៦៤ថា ទទួលស្គាល់តែសម្តេចឧត្តមយុវព្រះអង្គ ព្រះអង្គព្រះអគ្គមគ្គុទ្ទេសក៍ជាតិ ។

ចំណែកឯសេចក្តីមូលបង្គាប់របស់អង្គការខ្មែរសេរីខ្ញុំកញ្ជះអាមេរិកាំងវិញ ទូលព្រះបង្គំទាំង
ឡាយនឹងប្រជាជាតិទាំងមូលបានបដិសេធពោលជាអសារបង្គំតាំងតែពីដើមរៀនមកម្ល៉េះ។

១. ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយសូមទុកតម្កល់ទាំងស្រុងនូវស្រែចំការសំរាប់ប្រើប្រាស់នៃ
សភាទាំងពីរ នឹងរាជរដ្ឋាភិបាល ដែលបានឧបសគ្គព្រះមានជាចុងក្រោយបង្អស់ដល់ពួក
ចក្រពត្តិអាមេរិកាំង-វៀតណាមខាងត្បូងថា ប្រសិនបើពួកវាហ៊ានតែរុករានប្រទេសកម្ពុជា
ម្តងទៀត

១. « កងខេមរកម្មនឹងប្រឆាំងតបតវិញក្លាម » ព្រោះចក្រពត្តិស្តាប់
បានតែភាសាអង់គ្លេសប៉ុណ្ណោះ ។

២. ប្រទេសកម្ពុជានឹងដាច់ចំណងទូតពីសហរដ្ឋអាមេរិកជាចន្ទាន់

៣. ហើយប្រទេសកម្ពុជានឹងទទួលស្គាល់ដោយពេញលក្ខណៈច្បាប់នូវ
រដ្ឋាភិបាលនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យវៀតណាម ហើយនឹងណែនាំសិរីជាតិរវាង

វៀតណាមខាងត្បូង ដែលទុកជាអ្នកតំណាងតែមួយនៃប្រជាជនវៀតណាមខាងត្បូង ។

គ. ហើយទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ សូមធ្វើតុលាការនេះសំដែងជាថ្មីម្តងទៀតនូវ
សេចក្តីស្នាមកក្តីដ៏សុទ្ធ សាធរចស្ម័គ្រ ចំពោះព្រះរាជបល្ល័ង្កដែលមានសម្តេចព្រះមហា
ក្សត្រិយានីជាព្រះនិម្មិតរូប ចំពោះព្រះអង្គសម្តេចធី និង ចំពោះព្រះរាជនរោយ បាយសន្តិភាព
អព្យាក្រឹតភាព សាមគ្គីភាព និងវឌ្ឍនភាពរបស់ព្រះអង្គ ហើយសូមប្តេជ្ញាដ៏ត្រឹមត្រូវ
រាជនរោយ បាយនេះលុះដល់ទីអវសាន ។

សេចក្តីត្រូវសូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស
សូមក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ

ភ្នំពេញ នៅថ្ងៃទី ១ វិច្ឆិកា ១៩៦៤

ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ ជាសមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការនាយក សមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ

☐ ក្នុងឱកាសដែលសម្តេចព្រះពោធិវង្សបានទទួលព្រះកេតនកណ្តាជាសម្តេច សមាគមសាស្ត្រាចារ្យ
យើង ដើម្បីនឹងសំដែងនូវសេចក្តីសោមនស្សសាទរនឹងសេចក្តីស្នេហារបស់ខ្លួនចំពោះព្រះអង្គ បានផ្ញើលិខិតនេះ
ប្រគេនព្រះអង្គ ។

សមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ
លេខ ១២៣E វិថីព្រះសីហនុ
ភ្នំពេញ

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១២ សីហា ១៩៦៤
សូមនមស្ការចំពោះសម្តេចព្រះពោធិវង្សអគ្គិការព្រឹទ្ធក-
សិក្សានៃព្រះរាជអាណាចក្រ សូមមេត្តាជ្រាប ។

សម្តេចជាទីគោរព ក្នុងឱកាសដ៏ទុក្ខបូក្ស ដែលព្រះអង្គទទួលនូវព្រះកេតកណ្តា
ជាសម្តេចនេះ

ខ្ញុំព្រះករុណាទាំងឡាយជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការនាយកនៃសមាគមសាស្ត្រា-
ចារ្យខ្មែរ តាននាមសមាជិកខ្លួនទាំងប្រាំបីរយនាក់ មានកិត្តិយសនឹងសេចក្តីរីករាយជាពន់
ពេក នឹងសូមប្រគេនព្រះអង្គនូវសេចក្តីសោមនស្សសាទររបស់ខ្លួនដោយអស់ពីដួងចិត្ត ។
ក្នុងឱកាសនេះ ខ្ញុំព្រះករុណាទាំងឡាយសូមប្រសិទ្ធប្រគេនព្រះអង្គនូវពរមហាជាតិ

ជ័យសិរីមង្គលវិបុលសុខ សូមព្រះអង្គមានព្រះជន្មាយុរយ័នយូររាប់ជាងរយព្រះវស្សា ដើម្បី
ព្រះអង្គផ្តល់នូវវិភាគទានសំខាន់ៗដល់ពលរដ្ឋយើងក្នុងការទប់តម្រូវព្រះពុទ្ធសាសនា ក្នុង
ការគ្រាប់លើមាត់បង្រួបបង្រួមជាតិឆ្ពោះទៅរកវឌ្ឍនភាពដូចជា អារ្យប្រទេសនានា ។

សេចក្តីគរិតគរ សូមព្រះមេត្តាប្រោស

☐ ចំពោះលិខិតនេះ សម្តេចព្រះពោធិវង្សទ្រង់បានឆ្លើយតបមកយើងវិញដូចតទៅ ៖

អគ្គាធិការខ្លួន នៃពុទ្ធិកសិក្សា

លេខ ១៣៥

ព្រះរាជអាណាចក្រកម្ពុជា

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២១ សីហា គ.ស. ១៩៦៤

សម្តេចព្រះ ពោធិវង្ស អគ្គាធិការ នៃ ពុទ្ធិកសិក្សា

សូមចំរើនពរមកលោកជាគណៈកម្មាធិការនាយក នៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ
សូមជ្រាប ។

លិខិតរបស់លោកទទួលបាន ចុះថ្ងៃទី ១៤ សីហា ១៩៦៤ ដែលមានសេចក្តីសរសើរ

ច្រកចេញដោយសោមនស្សព្រមទាំងប្រសិទ្ធិពរសព្វសាធុការចំពោះរូបអាត្មា ដែលទើបនឹង

បានទទួលនូវសមណសក្តិជាទីសម្តេចក្នុងពេលថ្មីៗនេះ នាំឲ្យអាត្មាមានសេចក្តីរីករាយ

យ៉ាងក្រៃលែង ។

អាត្មាភាពសូមថ្លែងនូវអំណរគុណចំពោះអស់លោកជាសមាជិកនៃគណៈកម្មាធិ-

ការនាយកនៃសមាគមសាស្ត្រាចារ្យខ្មែរ ដែលជាគណៈនាមសមាជិកទាំងប្រាំបីរយនាក់

ហើយសូមប្រសិទ្ធិពរសព្វសាធុការជូនអស់លោកវិញ សូមឲ្យបានប្រកបដោយសុខ

សុស្តិ៍ជ័យមង្គលគ្រប់ប្រការអស់កាលជានិច្ចនិរន្តរ៍តរៀងរាល់ ។

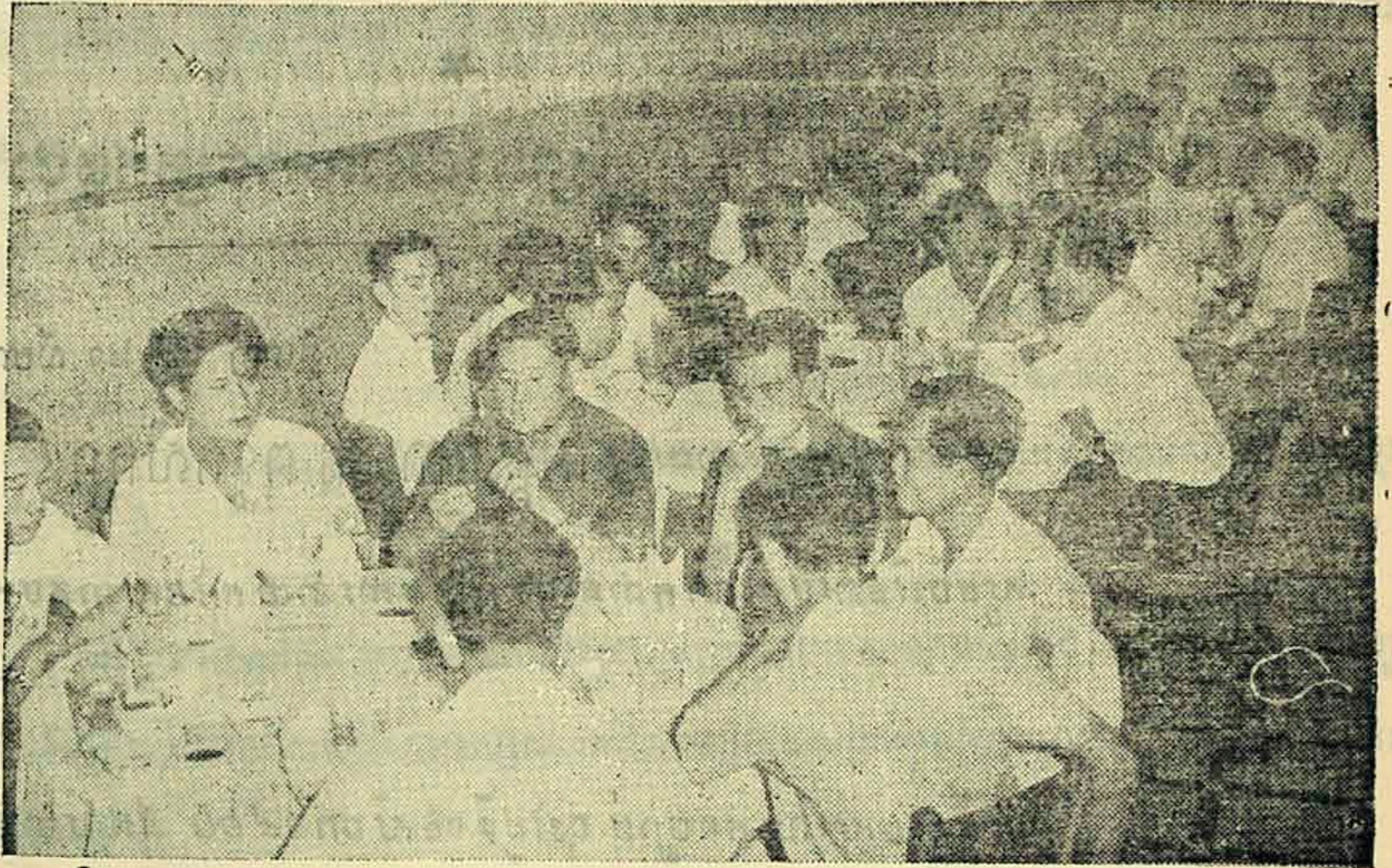
សម្តេចព្រះពោធិវង្ស

៖ ពិធីដប់លៀងជាកិត្តិយសដល់មិត្ត តូច តៅសា

ដូចមិត្តបានជ្រាបស្រាវមិត្ត តូច តៅសា បានព្រះរាជវង្សាភិបាលយើង ជ្រើសរើសឧបទ្វីបទ្រៀនភាសាខ្មែរ នៅសាកលវិទ្យាល័យ ភាសាបរទេសនៅ ប៉េកាំង ។ មិត្តតៅសា បានចេញដំណើរទៅកាលពីវិស្វកម្មកាលមុននេះ ។

កិច្ចការសមាគម គ

មិត្តសមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការនាយកហើយនឹងមិត្តដទៃទៀតនៅភ្នំពេញក្តី ឬ ដែលមកកំសាន្តនៅភ្នំពេញក្តីចំនួន៣០នាក់ បាននាំគ្នារៀបចំពិធីដប់លៀងមួយដ៏ស្និទ្ធ ស្នាលនៅភោជនីយដ្ឋាននូវទ្រឹកូតាំង កាលពីថ្ងៃ២៣សីហា ដើម្បីជាកិត្តិយសដល់ការ ចេញដំណើររបស់មិត្តយើងផង ដើម្បីនឹងតម្រឹងនូវចំណងមេត្រីភាពរបស់យើងផង (ភាគ ទានផ្ទាល់ខ្លួន) ។

មិត្តអ៊ិន គឹមសេន និង គឹម ស៊ុយ៉ុងដែល ត្រូវផ្លាស់ទៅប្រើប្រាស់នៅអនុវិទ្យាល័យ “ព្រះរាជបូជនីយកិច្ចដើម្បីឯករាជ្យស្តីងត្រែង” និងទៅធ្វើចានហ្វាននៅអនុវិទ្យាល័យតាំង រោគកំពង់ធំ ក៏បានត្រូវអញ្ជើញមករួមរមដែរ ។ ពិធីបានប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបរិយាកាសដ៏រីក រាយនឹងស្និទ្ធស្នាល ។

ការក្រាបបង្គំលា និង ការចេញដំណើរ

ពីថ្ងៃមុនចេញដំណើរមិត្ត ភោសា ដោយមានមិត្ត ទីវ អុល ជូនផងបានទៅក្រាប
 ថ្វាយបង្គំលា សម្តេចព្រះសំយកដង្ហាត់ទី១ ដែលព្រះអង្គធ្លាប់តែប្រោសប្រណីតចំពោះសមា
 គមយើងជាខ្លាំង ។ ប៉ុន្តែការទៅក្រាបថ្វាយបង្គំនៅពេលនោះ(២៦-៨-៦៤) មានគោលបំ
 ណងធម្មយទៀតគឺសាកសួរព្រះសុខភាពព្រះអង្គដែលបានប្រសើរឡើងគ្រាន់បើហើយ ។
 បានចេញទៅជូនមិត្ត ភោសា ឡើងយន្តហោះ(ក្រុមហ៊ុន CPA ថ្ងៃ ២៧-៨-៦៤

ម៉ោង ១៦,១០)មាន

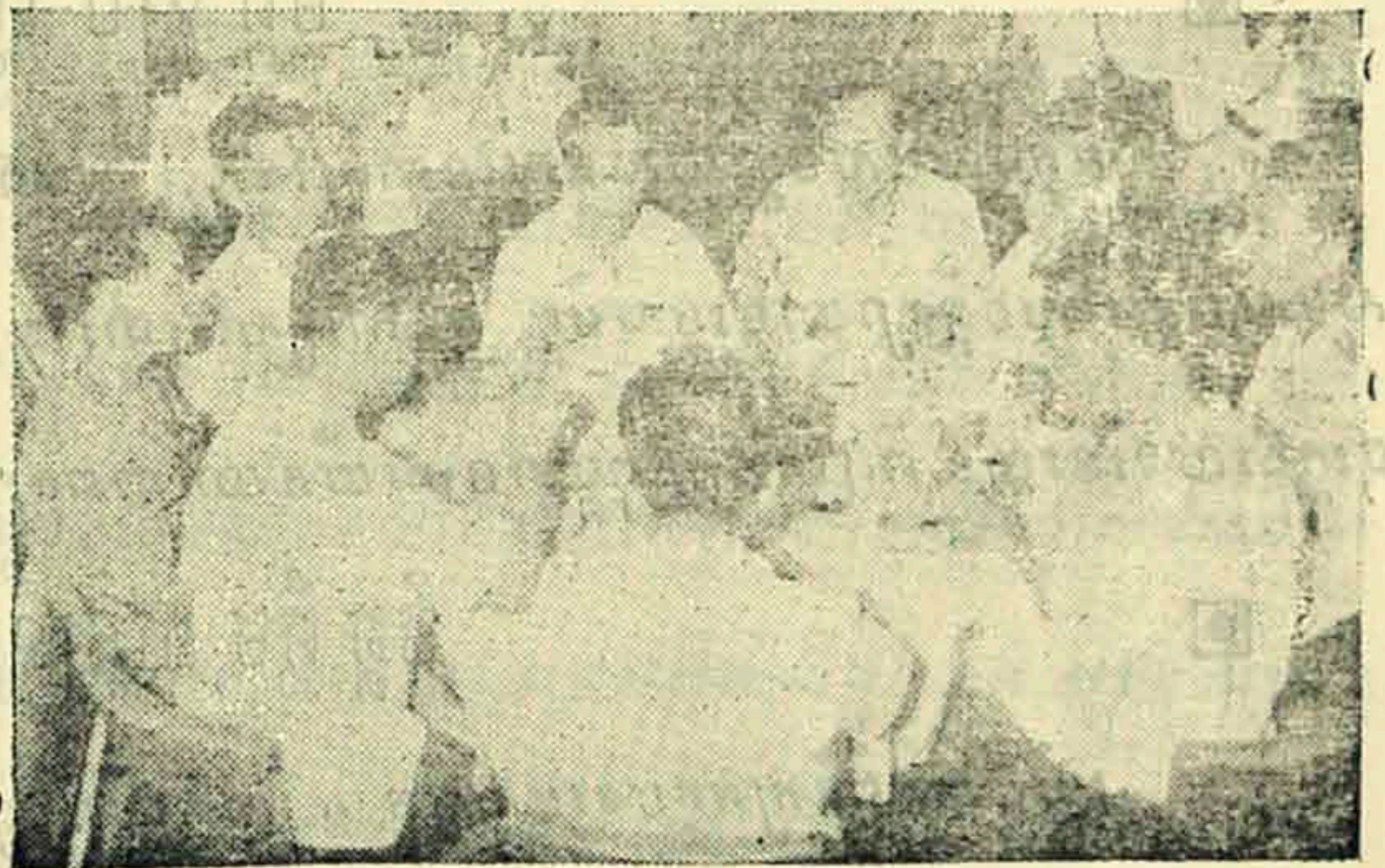
គ្រួសារហើយនឹង

មិត្តភក្តិដ៏តស៊ូជា

ច្រើនជាអាទិមានមិត្ត

អុល ចន្ទ ឆ័រ ធន

លាក អិត ហេង

បែនបែណ ភីកគីមអុន, ទីវ អុល, កង ភីកហ៊ុយ នឹង ជា ថេង ។

សូមមិត្តអាន ឯកសារសំខាន់មួយ :

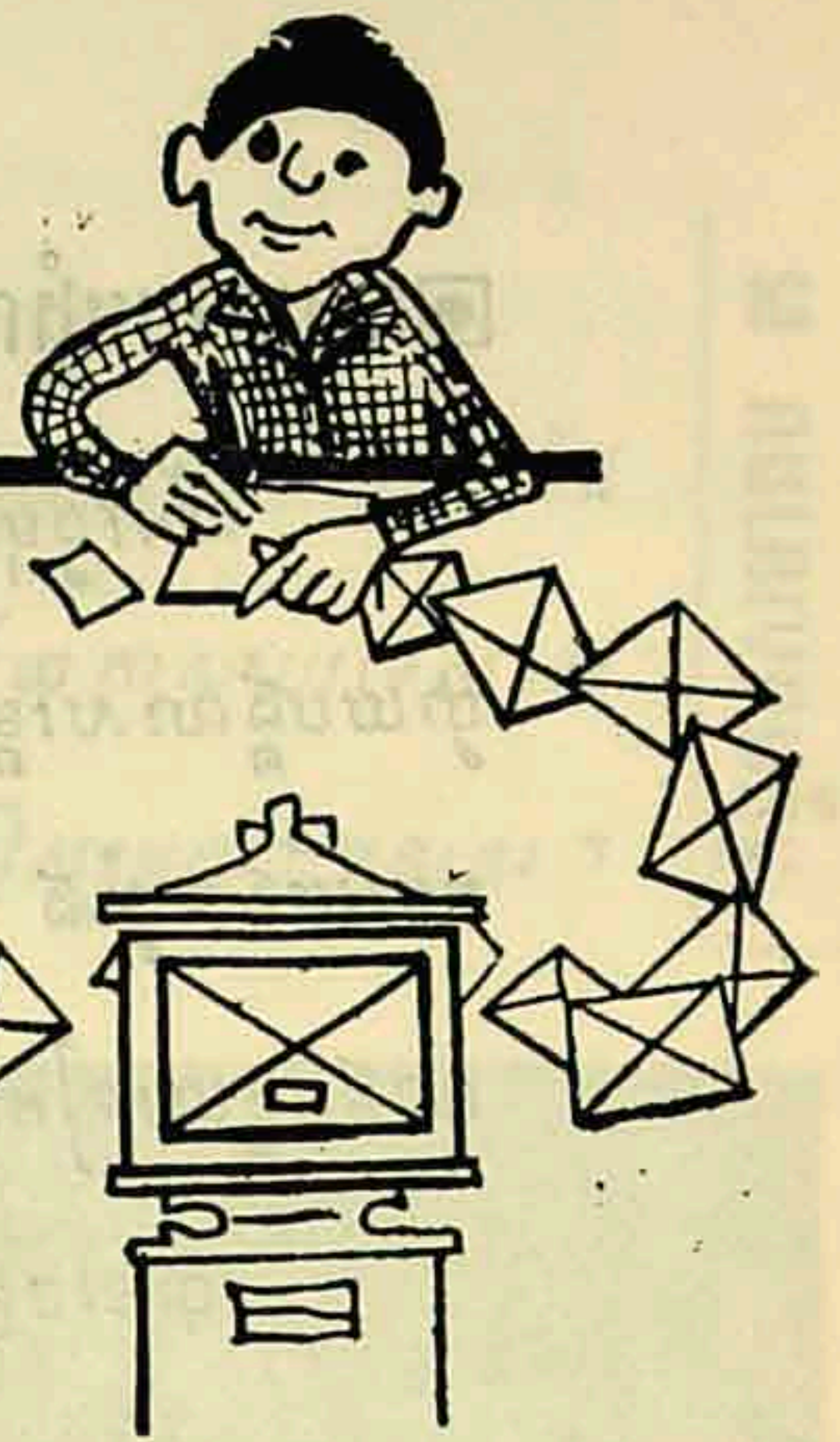
«ទស្សនាវដ្តីគ្រូបង្រៀន» លេខពិសេស ស្តីពី សហករណ៍សិក្សា

របស់សមាគម បុគ្គលិក សិក្សាខ្មែរ (AMCEK)

សូមសរសេរទៅមិត្ត ពាន់ អ៊ឹម ទីចាត់ការកិច្ចការគរុកោសល្យ, ក ព

យើង លើយងវង់ភ្នំ

ពីពេលមុន យើងបានទទួលអត្ថបទ "សព្វខ្មែរ,,
 មួយស្តីពីពាក្យដែលពាក់ទងនឹងចំណែកផ្សេងៗនៃខ្លួនមនុស្ស
 ១. បានមាត់ មាត់អើល ។ សូមមិត្តដែលបានធ្វើអត្ថបទនេះ
 មកយើងពីពេលមុន មេត្តាផ្ញើមកយើងម្តងទៀត។ អរគុណ។

■ មិត្ត ឡូប ផ្លែដំ វិទ្យាល័យព្រះស៊ីសុវត្ថិ

អត្ថបទរបស់មិត្ត "បូសគល់នៃពាក្យខ្មែរ,, យើងបានទទួលហើយ ហើយ
 សូមសរសើរសេចក្តីព្យាយាមរបស់មិត្ត ក្នុងការស្រាវជ្រាវ ។ យើងស្តាយដោយមិនអាច
 ចុះក្នុងលេខនេះបាន ពីព្រោះរោងព្រឹត្តិមានការយឺតយ៉ាវជាពន់ពេក ដូចមិត្តឃើញស្រាប់ ។

■ មិត្ត គឹម សុន្ទ្រិញ វិទ្យាល័យព្រះស៊ីសុវត្ថិ

យើងបានពិនិត្យអត្ថបទរបស់មិត្ត " ការប្រើពាក្យនិងសូរសព្ទ ,, រួច ហើយ
 ចំនែកស្តាយដោយមិត្តទាំងឡាយពុំអាចនឹងអានអត្ថបទរបស់មិត្តបានក្នុងលេខនេះ មកពី
 ហេតុដូចយើងបានជំរាបមិត្ត ឡូប ផ្លែដំ រួចហើយ ។

■ មិត្ត យី យ៉ង តំណាងអនុវិទ្យាល័យសន្តិភាព

សូមថ្លែងអំណរគុណដល់មិត្ត ដែលមានសុភមង្គលនឹងឆ្លើយតបនឹងសេចក្តីអំពាវ
 នាវរបស់យើង ដោយផ្តល់ដំណឹងសុខទុក្ខនៃមិត្តសមាជិកក្នុង សាលាមិត្ត មកយើងយ៉ាង
 ឆាប់រហ័ស ។ យើងនឹងផ្សាយដំណឹងនោះនៅក្នុងលេខនេះ ។

សូមប្រសិទ្ធពរសព្វសាធុការជូនមិត្ត វ៉ាន់ឌី ចំរើន រកសុភមង្គល យ៉ាងគ្រប់
 គ្រប់ដំណើរនៅក្នុងផ្ទះនៃជីវិតភាពថ្មីដែលមិត្តទើបនឹងបានកសាងកាលពីថ្ងៃពីរថ្ងៃកន្លងទៅនេះ។

មិត្ត ប្រា ប៊ុនប៊ែ វិទ្យាល័យហៅពញាយ៉ាត

សូមសរសើរចំពោះសកម្មភាពរបស់មិត្ត ដែលបានចំពេញការងារជាតំណាង
(នៃអនុវិទ្យាល័យចក្ខុទេសក៍ពេលបុរ) យ៉ាងជិតដល់៖ ប្រមូលភាគទានយ៉ាងទៀង
ទាត់មួយខែម្តងៗ ផ្តល់ព័ត៌មានអំពីសុខភាពរបស់មិត្តទាំងឡាយ ស្នើឱ្យរកតំណាងជំនួស
មិត្ត ប្រគល់កិច្ចការទៅគណៈកម្មាធិការខេត្ត ។ សូមមិត្តជ្រាបថា តំណាងថ្មីមិត្ត
ប៊ុន សារេត ចាន់ហ្វាន ។

មិត្ត ជឹម ស៊ុនលី អនុវិទ្យាល័យត្រាំកក

សូមមិត្តអញ្ជើញទៅកាន់បន្ទប់ប្តីឱ្យបានសុខចំរើន ។ ចំណែកឯសេចក្តី
ស្នើរបស់មិត្តថាយកមិត្ត ប្រាក់ សុំជាតំណាងជំនួសមិត្តនោះ យើងយល់ព្រមហើយ ។
មិត្ត ប្រាក់ សុំ តាំងពីដើមរៀនមក ហើយពិសេស កាច់តាំងពីកាន់តំណែងថ្មីមក បាន
ចំពេញការងារយ៉ាងសកម្ម ដូចមានមកជូនដំណឹងគណៈកម្មាធិការនាយកផ្ទាល់មាត់ការ
ដែលមិត្ត ត្រា គឹម សុខ ចូលគេងពេទ្យជាដើម។ សូមសរសើរមិត្ត ប្រាក់ សុំ សូមមិត្ត
សុំ ឱ្យដំណឹងយើងអំពីស្ថានភាពរោគរបស់មិត្ត គឹម សុខ ផង ។

មិត្ត ត្រា គឹមសុខ អនុវិទ្យាល័យព្រះសោមា

ក្រោយពីបានទទួលដំណឹង តាមមិត្ត ប្រាក់ សុំភ្លាមមក យើងជូនដំណឹង
ដល់មិត្តក្នុងគណៈកម្មាធិការនាយកភ្លាម ។ ហើយបន្ទាន់ថ្ងៃក្រោយមក លុះមិត្តខ្លះទៅសួរ
ឯមន្ទីរពេទ្យ ក៏ឃើញថាមិត្តចេញផ្តុំតមកហើយ ។ សូមមិត្តអភ័យទោសចំពោះការយឺត
យ៉ាវដោយអាចតទានេះ ។

សូមប្រសិទ្ធពិសេសសាធុការជូនមិត្តបានជាសះស្បើយឆាប់ហើស ។

មិត្ត លី គឺមអ៊ី តំណាងអនុវិទ្យាល័យទេពប្រណាម្យ
 សូមថ្ងៃអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះមិត្តគឹម ហុក ដែលបានពណ៌នា
 អំពីថវិកា កាសដប់លៀងមុនបរិសេសកាល ប្រាប់យើងយ៉ាងក្បោះក្បាយ ។
 សូមថ្ងៃអំណរគុណនឹងសេចក្តីសរសើរចំពោះមិត្ត គឹមអ៊ី ដែលបានបំពេញ
 ភារៈនឹងណែនាំឲ្យយប់ពេញភារៈយ៉ាងសកម្ម ក្នុងបំណង សាមគ្គីភាពនៃបុគ្គលិកនឹងក្នុងបំ
 ណងនៃការរីកលូតលាស់សិក្សាធិការយើង ។

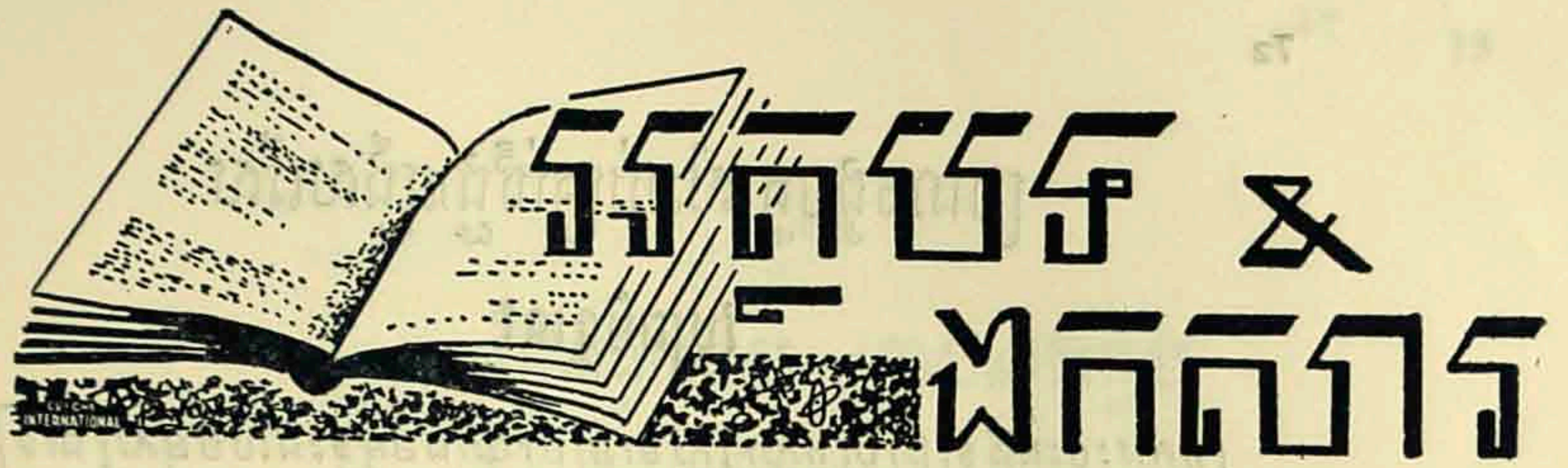
មិត្ត សេង ប៊ុន ប៊ុន តំណាងអនុវិទ្យាល័យសាលាលេខ ៥
 យើងបានពិនិត្យអត្ថបទរបស់មិត្ត «ព្រះរាជនរោយ បាយកែទំនៀមសិក្សា» ហើយ
 នឹងកំណាព្យ «ឯករាជ្យទ័ព្វរ ...» ព្រមទាំងគំនូររបស់លោក មិន ហេង យៀង រួច
 ហើយ ។ អត្ថបទទាំងនេះមានសារៈសំខាន់ច្រើន ប៉ុន្តែគំនូរពាសគ្រងគួរជាខ្មៅដែរ ។

មិត្ត ឌឹម ត្រាណា និ-សាស្ត្រាចារ្យ-ខ្មែរឆ្នាំ១៩២២
 យើងបានទទួលដោយក្រៀមក្រំនូវដំណឹងមរណភាពនៃលោកឧត្តម មិត្ត
 ដែលយើងសូមរំលែកសេចក្តីទុក្ខជាភាគរាគាត ។

5

- មិត្ត សូមមិត្ត ពន្យល់អត្ថប្រយោជន៍នៃសមាគមយើង ដល់មិត្តសាស្ត្រា-
 ចារ្យឯទៀតៗ ហើយអញ្ជើញលោកចូលជាសមាជិក ។
- មិត្ត សូមមិត្ត រង់ចាំអាណក្ខណ៍លេខក្រោយ នូវមេរៀនប្រវត្តិវិទ្យា ភូមិវិទ្យា
 រូបវិទ្យា និងគណិតវិទ្យា ជាភាសាខ្មែរ ។
- មិត្ត សូមមិត្ត អាណុស្សាវរីដ្ឋិឱ្យយប់ ហើយជួយយោបល់ផង ។

ប្រធានវិទ្យាសាស្ត្រ

៣

នៃការប្រឡងប្រជែង ជ្រើសរើសនិស្សិត-សាស្ត្រាចារ្យ

(សម័យប្រឡង ១៨ កញ្ញា ១៩៦៤)

○

វិញ្ញាសា សាកល្បងសំរាប់បេក្ខជន ដែលត្រូវសិក្សា ឆ្នាំទី២ (២ម៉ោង)

I. — Traduire en cambodgien le texte suivant:

Le thème fondamental des trois éducations

(Emile de J.J. Rousseau)

Nous naissons faibles, nous avons besoin de force; nous naissons dépourvus de tout, nous avons besoin d'assistance; nous naissons stupides, nous avons de jugement. Tout ce que nous n'avons pas à notre naissance et dont nous avons bien étant grand, nous est donné par l'éducation.

Notre éducation nous vient de la nature ou des hommes ou des choses. Le développement interne de nos facultés et nos organes est l'éducation de la nature; l'usage qu'on nous apprend à faire de ce développement est l'éducation des hommes; et l'acquis de notre propre expérience sur les objets qui affectent est l'éducation des choses.

Chacun de nous est donc formé trois par sortes de maîtres. Le disciple dans lequel leurs diverses leçons se contrarient est mal élevé, et ne serait jamais d'accord avec lui-même; celui dans lequel elles tombent toutes sur les mêmes points, et tendent aux mêmes fins, va seul à son but et vit conséquemment. Celui-là est bien élevé.

II. - ចូរអ្នកអធិប្បាយអំពីផលប្រយោជន៍នៃការអប់រំក្នុងជីវិតពិតប្រាកដ។

ប្រធានដ្ឋបត្តាសំរាប់គ្រប់វិជ្ជាជ្រ័យសរសើរ

វប្បធម៌ទូទៅ

តើការចេះដឹងខាងប្រវត្តិសាស្ត្រមានប្រយោជន៍អ្វីខ្លះដល់មនុស្សឯទៀត ក្រៅពី
អ្នកបច្ចេកទេស និង សាស្ត្រាចារ្យ ខាងវិជ្ជានេះ ។

វិជ្ជាជ្រ័យសរសើរ ភាសាខ្មែរ

១- វិញ្ញាសា បម្រើប្រយោជន៍ (៣ ម៉ោង)

C. E. S. de littérature khmère

(24 - 9 - 64)

ប្រធាន: តើគេអាចសន្មតថា « ប្រសិនបើ ពុំមានភូមិសាស្ត្រ ប្រវត្តិសាស្ត្រ ចិត្តសាស្ត្រ
នីតិសាស្ត្រ និងទស្សនវិជ្ជាផងទេ » « អក្សរសាស្ត្រ » និងប្រែទៅជាសិល្បៈ មួយក្នុងពួក
សិល្បៈនានា ដូច្នោះបានដែរឬទេ ។

បើគេសន្មតថានៅក្នុង « អក្សរសាស្ត្រ » គ្មានភូមិសាស្ត្រ គ្មានប្រវត្តិសាស្ត្រ
គ្មានចិត្តសាស្ត្រ គ្មាននីតិសាស្ត្រ និងគ្មានទស្សនវិជ្ជាចូលផងទេ អក្សរសាស្ត្រនឹងត្រូវ
ទៅជាសិល្បៈមួយក្នុងចំណោមសិល្បៈនានា គឺត្រូវមានលក្ខណៈខ្លះៗ ឲ្យស្របទៅដូច
សិល្បៈទាំងនោះដែរ ។

តាមសេចក្តីសន្មតខាងលើនេះ ចូរអ្នកប្រៀបធៀបរឿង មហាវេស្សនរជាតក
« របស់លោក ញ៉ាត ថែម » និងរឿង « ទុំទាវ » ។ តើរឿងណាមួយមានសកាតជាអក្សរ-
សាស្ត្រជាងគេ ? ពីព្រោះអ្វី ? ។

២- វិញ្ញាសា ភាសាបារាំង (៣ ម៉ោង)

Qu' est - ce qu'un homme d'action ? - Esquissez son portrait moral tel que vous
le concevez d'après vos impressions personnelles et d'après vos souvenirs littéraires.

ជំពូកទី ៣ : ហ្វឹកហ្វូង

វិជ្ជាជ្រើសរើស ភាសាអង់គ្លេស

១ - វិញ្ញាណ អង់គ្លេស (ព្យាមាណ)

HOW TO MAKE TEA

«My time runs short, Dick said. I should like to see at least a part of what we call the underworld: the warehouses, workshops, factories, power-houses, kitchens, bakeries, cold storage plants, stables and garages, some of which are right under the building and the rest are connected with it by a network of tiled subways. It's a sight well worth seeing.»

«From what I have seen already, I dare say that man has hardly ever done anything more wonderful than this. You remember the time when we went to school together and read history and were told about the seven wonders of the world... well, by Jove. What's this? Is it the Grocery Department?»

They were coming to the Grocery Hall, right in the centre of the Food Section. Joe, in spite of all he had said about groceries, could not help being interested in the way his uncle's trade was carried on, after what he had seen in connection with Furniture and Hosiery.

Dick smiled as he took the grocer's nephew to the demonstration counter where the two friends were offered - free of charge - a cup of hot fragrant tea and a booklet in which Joe could read:

HOW TO MAKE TEA :

- 1. Scald the tea-pot and drain it completely.
- 2. Put in one tea-spoonful of tea for each person and «one for the pot»
- 3. The moment it boils, pour the water on the tea.
- 4. Allow to stand for three minutes.

I/ Explain :

a/These idioms: «my time runs short», «It's a sight.... seeing»; «He could not help being...was carried on.» ;«free of charge »

b/These words: underworld, power-houses, storage, stables, net-work, counter, fragrant, to scald, to drain, to stand.

II/ Pick up the words in the lesson where «S» is sounded(Z) and the words where «S» is sounded (S).

III/Make four sentences with each of the following postpositions, taking care to use transitive and intransitive meanings: up, down, in, out.

IV/Describe a chinese grocery shop.

២ - វិញ្ញាណ បរមាធិប្បាយពារាំង (ព្យាមាណ)

Parce que La Bruyère a prétendu que Corneille peignait les hommes «tels qu'ils devraient être», on en a conclut que son théâtre était invraisemblables.

Pourtant n'exprime t-il pas fidèlement les mœurs et les tendances de la Société de son temps ?

វិជ្ជាជ្រើសរើស : ភាសាបារាំង

១. វិញ្ញាណ បារាំង (៣ ម៉ាតឺរ)

Expliquez et discutez cette pensée de Michelet: «le Grand Siècle.... c'est le dix-huitième siècle que je veux dire ! » .

២ វិញ្ញាណ អង់គ្លេស

THE JOINER AND CARPENTER

The boys went to see Mr. Pott's new house almost every day. And every day they could notice some progress. The walls rose higher and higher. Then the carpenter began making the frame of the roof and laying the floors.

Mr. Wood, the carpenter, was also a joiner. No better or more skilful workman could be found in the whole neighbourhood.

A few days later he began making the doors and the window-frames. You could often see Dick peeping into the house to see the large dining-room and the still larger drawing-room. The latter room had been turned into a real workshop, all littered with shavings and full of tools of every kind.

And Dick Pry explained to his friend Joe the uses of the plane (for smoothing boards), the chisel (for cutting holes and groove in the wood), the auger and the gimlet (for piercing holes).

Of course even Joe knew what a hammer or a saw is used for. Do you ?

But Dick was learning something new every day. He could have spent his time in a worse and less useful way.

1/ Expliquer en anglais les mots : Joiner, to peep, latter, shavings, tools, hammer.

2/ Donner le comparatif et le superlatif de : good, near, rare, sick, bad, pure, late, large, kind, merry, notorious, steady, yellow, inquisitive, silly, gay.

3/ Traduire les adjectifs précédents et faire une phrase en anglais avec chacun d'eux au comparatif et au superlatif.

4/ Traduire les deux premiers paragraphes du texte en français, depuis le commencement jusqu'à..... the whole neighbourhood.

5/ Essay : Describe your own house(à écrire en anglais).

វិជ្ជាជ្រៀមសរសេរ: ប្រវត្តិវិទ្យា-ភូមិវិទ្យា

១.២ វិភាសា ប្រវត្តិវិទ្យា (៣ម៉ោង)

Analysez les grands évènements historiques entre les deux guerres mondiales

១.២. វិភាសា ភូមិវិទ្យា (៣ម៉ោង)

Comparez l'économie du Cambodge avec celle de l'Afrique du Nord et en particulier avec celle de l'Algérie.

វិជ្ជាជ្រៀមសរសេរ គណិតវិទ្យា

១ វិភាសា គណិតវិទ្យា (៣ម៉ោង)

I.— Calculer la hauteur, l'aire totale et le volume d'un tétraèdre régulier d'arête a .

II.— Démontrer que l'hyperbole $\frac{x - m}{mx - 1}$ passe par 2 points fixes A et B .

Lieu du centre de l'hyperbole ?

III.— 1/Calculer l'angle aigu dont la tangente égale le cosinus.

2/Un point M se déplace sur un arc de circonférence AB qui est le quart d'une circonférence. Le rayon est désigné par R, le centre par O l'angle AOM par 2a, la projection de M sur le diamètre OB perpendiculaire à OA par H.

On demande de déterminer a par la condition $AM - HM = R$.

3/Quelle est la valeur de a quand la corde AM est tangente au cercle de diamètre OH ? Calculer OH dans cette hypothèse.

Quelle est la valeur de a quand la droite OB est tangente au cercle de diamètre AM?

4/ Etudier les variations de la fonction $Y = AM + HM$, en prenant $X = \sin a$ comme variable indépendante. Construire la courbe représentant ces variations.

វិជ្ជាជ្រើសរើស គណិតវិទ្យា និងរូបវិទ្យា-គីមី

១.២. វិញ្ញាណសា រូបវិទ្យា (ការពង្រឹង)

Epreuve : PHYSIQUE Durée : 3 heures

I.— Expliquer les phénomènes d'électrolyse dans une pile formée d'une cathode en zinc plongeant dans une solution de sulfate de zinc et d'une anode en cuivre plongeant dans une solution de sulfate de cuivre.

II.— Dessiner un faisceau de rayons lumineux issu d'un objet à travers une lame à faces parallèles, d'indice n et d'épaisseur e . Quel est le déplacement apparent ? Quel est le sens de ce déplacement par rapport à celui de la lumière ?

III.— Deux lampes électriques portent les indications suivantes :

Pour A_1 : 110 volts — 40 Watts;

Pour A_2 : 220 volts — 100 Watts

1/ Quelles sont, en régime normal, les résistances de ces deux lampes et les intensités qui les traversent ?

2/ Quel est le prix de revient mensuel de huit heures d'éclairage par jour avec chacune des lampes sachant que le prix du kilowatt-heure est de 5 riels ?

3/ On dispose seulement d'une tension de 220 volts et, pour utiliser ces lampes, on songe d'abord à les mettre en série. Calculer quelle serait dans ce cas l'intensité traversant ces lampes, en supposant que leur résistance est invariable. Calculer les tensions aux bornes de chacune d'elles.

Les lampes auront-elles leur aspect normal? Quel est l'accident auquel on doit s'attendre si l'on fait effectivement l'expérience?

4/ On dispose de plusieurs lampes de chacun de ces deux types. Indiquer le schéma suivant lequel on devrait monter n_1 lampes de type A_1 et n_2 lampes de type A_2 , les lampes de chaque groupe étant en parallèle et les groupes étant en série, pour que, l'ensemble étant alimenté par une tension de 220 volts, les lampes fonctionnent cependant dans les conditions normales. Quelles sont les valeurs minima de n_1 et de n_2 ?

វិជ្ជាជ្រើសរើស រូបវិទ្យា-គីមីនិងវិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ-គីមី

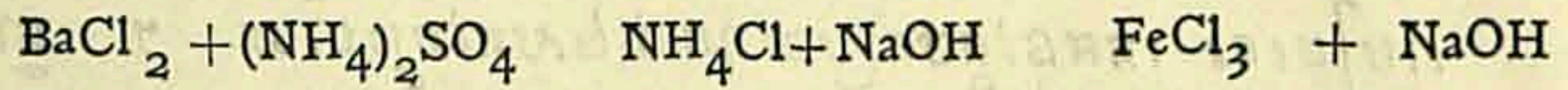
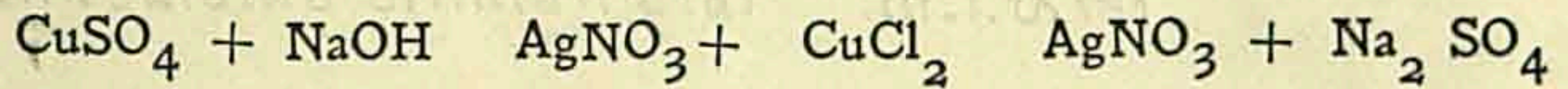
១. វិញ្ញាណសា វិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ (៣ម៉ោង)

Faire le schéma détaillé et annoté de la partie interne du cœur et indiquer d'un flèche le sens de la circulation du sang.

Etude du tissu sanguin.

១.២- វិញ្ញាណសា គីមី (៣ម៉ោង)

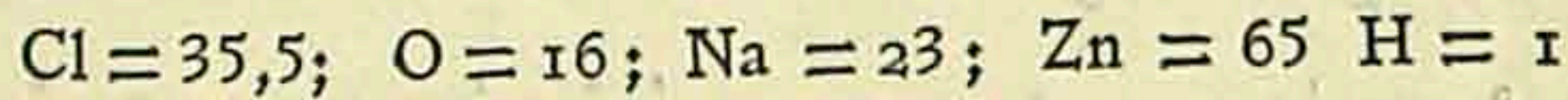
I. — En appliquant les règles de Berthollet aux mélanges suivants en solution, indiquer s'il se produit ou non des réactions de double décomposition:

II. — Les oxydes de fer

III. — Lorsqu'on ajoute de la soude à une solution de sulfate d'aluminium $Al_2(SO_4)_3$, on observe d'abord un précipité, puis ce précipité se dissout. Expliquer et formuler les réactions qui ont eu lieu.

IV. — On traite une solution d'hydroxyde de zinc par une solution chlorhydrique normale. Ecrire la réaction. Il a fallu 10,50 cm³ de liqueur chlorhydrique pour neutraliser 50 cm³ de la première solution. L'hydroxyde de zinc réagit-il avec la soude? Ecrire la réaction s'il y a lieu.

Calculer le titre de la solution d'hydroxyde de Zn.

សូមមិត្តកែតម្រូវដំបូងបង្អស់ទៅនេះ

(“អត្ថបទ នឹងឯកសារ”, ទស្សន.ល. 14, ទំព័រ 61)

Afrique	29.	Dar - es - Salaam
	39.	Port au Prince
	42.	République Dominicaine St - Domingue
	44.	Lima
	45.	San José
Asie	59.	Arabie Saoudite El Riad
Europe	88.	Minsk

ប្រតិទិន

របៀបបោះឆ្នោតជ្រើសរើស

គង់ ស១

បន្តិចទៀត ប្រមាណជា នៅ ១០ អាទិត្យ ទៅ មុខនេះ ស.រ.កា នឹងត្រូវបោះឆ្នោត
រើសប្រធានាធិបតី ព្រមទាំងអនុប្រធានាធិបតីជាលើកទី ២៥ ក្រោយដែលប្រទេសចំនួន
១៣ ជាអាណានិគមអង្គត្រូវបានដករាជ្យហើយមកបរមត្ថាករណ៍មហាសាធារណរដ្ឋនេះ ។

ថ្ងៃជ្រើសរើស កំណត់នៅថ្ងៃទី ៣ វិច្ឆិកា ១៩៦៤ ។
នៅស.រ.កា. គេបោះឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីក្នុងរយៈ ៤ ឆ្នាំម្តង ។
របៀបនេះ គេអនុវត្តមកប្រមាណជា ២ សតវត្សហើយ ។ ឆ្នាំនេះ នៅខែវិច្ឆិកា ប្រ-

ជាជនជាតិ ៧០ លាននាក់ ទាំងប្រទេសទាំងស្រុងនឹងត្រូវបានអញ្ជើញឲ្យទៅបោះឆ្នោត ។
អ្នកទាំងនេះត្រូវរើសចំនួន ១០០ នាក់ ក្រៅពីប្រធានាធិបតី អនុប្រធានាធិបតី ឡើយសមាជិក៧៥
រូបសំរាប់សភាជាន់ខ្ពស់ហៅ Sénat ទៀត (គឺចំនួនសមាជិក១៣៧ រើសរាល់រយៈ

៦ ឆ្នាំ ក្នុងចំណោមសមាជិកសារុប១០០ នាក់ដែលត្រូវរើសសំរាប់រយៈ ៦ ឆ្នាំ) ឡើយ
សមាជិកចំនួន ៤៧៥ រូបសំរាប់សភាតំណាងហៅ la chambre des Représentants (គឺ
ចំនួនទាំងអស់) ដែលត្រូវជាប់សំរាប់រយៈពេល ២ ឆ្នាំ ឡើយចំនួនពាក់កណ្តាល ចំនួន

សរុបនៃអ្នកគ្រប់គ្រងហៅ Gouverneurs (គឺចំនួនអ្នកគ្រប់គ្រង ២៥ រូបនៃចំនួន ៥០ នាក់គ្រប់
គ្រងរដ្ឋផ្សេងៗ ដែលរើសសំរាប់រយៈពេល ២ ឬ ៤ ឆ្នាំ) ហើយនឹងឡើយចំនួនអ្នកតំណាង
អគ្គរដ្ឋការ ចៅក្រម ។ល។ ប្រមាណរាប់ម៉ឺនរូបដែលធ្វើការនៅក្នុងស្រុក (ដូចជានៅនា
រដ្ឋនានា នៅខេត្ត, ស្រុក, ឃុំ) ។

គឺខែវិច្ឆិកាក្រោយនេះហើយ ដែលជាពេលវេលាមួយដែលជីវិតពន្យោបាយ
បាយនៃ ស.រ.កា. ត្រូវទទួលបានការមួយនឹងពណ៌សម្បុរមួយផ្សេងទៀត ។ គេ
ច្រើននិយាយថា គឺប្រទេសទាំងមូលដែលធ្លាក់ក្នុងឆាកល្បែងយោសនារបស់ទីនាឡូប្យូរីគ្នា

ប្រធានាធិបតីនៃសហរដ្ឋអាមេរិក

សារពត៌មាន វិទ្យុទូរទស្សន៍ វិទ្យុ បច្ចុប្បន្នភាពនៃភាពយន្ត សៀវភៅ ការផ្សាយគ្រប់
បែបយ៉ាង ការប្រជុំសាធារណៈ និងការប្រជុំខាងនយោបាយនានា ។ គឺថា សម័យ
កាលមួយដែលបង្កើតនូវកល្យាន បាយ ខ្យល់រឿងរ៉ាវដ៏លាយឡំទៅនឹងសិល្បៈបូជាគ្នា នយោ-
បាយ ។

គឺប្រមាណជាជាន់មួយឆ្នាំហើយ ដែលអំណាចនៃការយោសនាបោះឆ្នោត
របស់អាមេរិកាំងត្រូវប្រកាសផ្សាយដោយពាក្យអ្នកបច្ចេកទេស ព្រមទាំងអ្នកវិជ្ជាជីវៈដែល
បិតនៅក្នុងផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗ ។

តើការបោះឆ្នោតតាំងប្រធានាធិបតីប្រព្រឹត្តទៅបែបណា ? តើការរៀបចំបោះ
ឆ្នោតនេះប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងណា ?

វិធីបោះឆ្នោតរបស់អាមេរិក

ដូចអំពីប្រទេសអឺរ៉ុបខាងលិចនិងប្រទេសក្នុងសហព័ន្ធអង់គ្លេស (Dominions
britanniques) ដែលបានយករបៀបបោះឆ្នោតតាមបែបអង់គ្លេសនោះ ស.រ.អា.បានបង្កើត
វិធីបោះឆ្នោតតាមវិធីប្រធានាធិបតីគឺថា រដ្ឋាភិបាលបិតនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់ប្រធានា-
ធិបតីដែលជ្រើសរើសដោយការបោះឆ្នោតសាធារណៈ ឯរដ្ឋមន្ត្រីដែលពួកអាមេរិកាំងហៅ
ថា "រដ្ឋលេខាធិការ Secrétaire," គឺជាអ្នកដទៃយកចិត្តទុកដាក់របស់ប្រធានាធិបតី អាចផ្លាស់ប្តូរ
បានតាមចិត្តប្រធានាធិបតី ប៉ុន្តែមិនទទួលខុសត្រូវនៅចំពោះមុខរដ្ឋសភា (le Congrès) ទេ ។

តំណែងរបស់ប្រធានាធិបតីមានប្រយោជន៍សំខាន់ណាស់ ។ ដូចនេះហើយ
បានជាគណបៈក្សទាំងពីរ (បក្សសាធារណរដ្ឋ និងប្រជាធិបតេយ្យ) កោះប្រជុំសមាជិកទាំង
អស់របស់ខ្លួនតាំងពីរយៈពេលមួយ យ៉ាងយូរមុនបោះឆ្នោត ដើម្បីរៀបចំការបោះឆ្នោត
ដើម្បីស្រៀបស្រួលមតិសាធារណជនអាមេរិក ជ្រើសរើសរកបេក្ខជនណាដែលការពារ

ប្រយោជន៍ ពណ៌សំបុករបស់បក្សព្រមទាំងប្រឹងប្រែងប្រយុទ្ធគ្នាយ៉ាងខ្លាំងក្លា ដើម្បីយក
“សេតវិមាន” ។ បក្សនិមួយៗរកគ្រប់មធ្យោបាយដើម្បីប្រឡូកក្នុងការយោសាសនាបោះ
ឆ្នោត។ តាមធម្មតា ក្នុងការប្រឡូកយកចាញ់ឈ្នះបែបនេះ មានតែអ្នកមានព្រមទាំងវណ្ណៈ
ខ្ពង់ខ្ពស់ជាប់មុខប៉ុណ្ណោះទៅដែលជាអ្នកចូលរួមក្នុងការប្រយុទ្ធនេះ ។

របៀបបោះឆ្នោតដែលពិសេសនៅ ស.រ.ក. មានទំរង់ស្មុគស្មាញបន្តិច ។
ដោយហេតុថាប្រធានាធិបតី ព្រមទាំងអនុប្រធានាធិបតីត្រូវជ្រើសរើសតាមការបោះឆ្នោត
សកលនោះ ការជ្រើសរើសអ្នកទាំងពីររូបនេះមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ។ ការបោះ
ឆ្នោតរើសប្រធានាធិបតីប្រព្រឹត្តទៅជាច្រើនរយៈ ។ ដំបូងឡើងគេរើសបេក្ខជន ។ គេ
ចង់លប្រតិភូនៃបក្សនិមួយៗនៅក្នុងរដ្ឋ ។ ការចង់លឈ្មោះនេះអាចធ្វើតាមការជ្រើស
រើសនៅក្នុងគណៈកម្មាធិការប្រចាំតំបន់របស់បក្សក៏បាន ឬជួនកាលសំរាំងតាម “ការបោះ
ឆ្នោតបឋម” (les élections primaires) រកបេក្ខជនប្រធានាធិបតីក៏បាន។ ប្រតិភូទាំងឡាយ
ដែលរើសសំរាំងបានក្នុងបក្សនិមួយៗនេះប្រជុំគ្នាជាបន្ទាប់មកតាម “អនុសញ្ញាជាតិ”
(la convention nationale) របស់បក្ស ។ នេះគឺជាសន្និបាតនៃប្រតិភូ ដែលជ្រើសរើស
បេក្ខជនជាផ្លូវការនៃបក្សនិមួយៗ សំរាប់ឋានៈប្រធានាធិបតីនឹងឋានៈអនុប្រធានាធិបតី ។
ជាចុងបង្ហើយ គឺការចាប់យោសាសនាបោះឆ្នោតពេញលេញនៃបេក្ខជនប្រធានាធិបតីរបស់
បក្សទាំងពីរ (គឺបក្សប្រជាជនប្រជាធិបតេយ្យនិងបក្សសាធារណរដ្ឋ) ។

“ការបោះឆ្នោតបឋម” រើសបេក្ខជនប្រធានាធិបតី □

ការបោះឆ្នោតបឋមរើសបេក្ខជនប្រធានាធិបតី គឺជាការដែលសមាជិកបក្ស
និមួយៗមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីអាចបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់រើសបេក្ខជន ។ ចំណែកឯអ្នក
បោះឆ្នោតដែលគ្មានបក្ស (ម្នាក់ក្នុងចំណោម៤រូប) មិនត្រូវចូលរួមក្នុងការរើសនេះឡើយ។
ប៉ុន្តែទាំងអស់មិនមែនថាត្រូវតែអនុម័តតាមរបៀបជ្រើសរើសនេះទេ។ មាន
តែចំនួនរដ្ឋមួយភាគបីប៉ុណ្ណោះទេក្នុងរដ្ឋទាំង៥០ ដែលបានប្រើវិធី “រើសបេក្ខជនបឋម”

នេះ ។ ចំណែករដ្ឋឯទៀតៗ ប្រគល់ឱ្យនៃបក្ស (គណៈកម្មាធិការប្រចាំតំបន់) រើស
ប្រតិភូរបស់បក្សរៀងៗ ខ្លួនតែម្តង ។

បេក្ខជន ប្រធានាធិបតីត្រូវបិតនៅក្នុងវិធីបោះឆ្នោតបឋម គឺក្នុងគោលបំណង
ឱ្យប្រតិភូនៃរដ្ឋនីមួយៗ ជួយទ្រទ្រង់ខ្លួន ឬក្នុងគោលបំណងឱ្យគេផ្តុំឆ្នោតមកលើឈ្មោះខ្លួន
ក្នុងការបោះឆ្នោតតាមរដ្ឋ ។ ធ្វើបែបនេះគឺដើម្បីបន្ថែមលទ្ធភាពជាគណៈយុវរបស់ខ្លួននៅ
ពេលជ្រើសរើសសំរេចនៃបក្សតាមរយៈអនុសញ្ញាជាតិ ។

គឺដូចនេះហើយបានជាបេក្ខជនចំបងៗនៅក្នុងបក្សប្រកួតប្រជែងប្រយុទ្ធនា
ក្នុងការបោះឆ្នោតបឋមដើម្បីបេក្ខជនប្រធានាធិបតី ។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីខ្លះ បេក្ខជនប្រ
ធានាធិបតីដែលឈ្នះឆ្នោតក្នុងមួយដំណាក់នៃការជ្រើសរើសបឋមហើយ ជួនកាលប្រ
ជាពុំជាបេក្ខជនអំពីបក្សទេ វិញ មកពីប្រតិភូនៃរដ្ឋឯទៀតៗ ពុំបានបោះឆ្នោតឱ្យអ្នកនោះ
នៅក្នុងអនុសញ្ញាជាតិនៃបក្ស ។

ការបោះឆ្នោតបឋមរើសបេក្ខជនប្រធានាធិបតីនេះបានប្រើជាលើកដំបូងនៅ
ក្នុងឆ្នាំ ១៧០៥ ក្នុងរដ្ឋ "រើសក្នុងស៊ុន Wisconsin" ដែលមានបំណងនឹងពង្រីកវិធីជ្រើស
តាំងបេក្ខជនក្នុងការបោះឆ្នោតឱ្យទៅ ។ កាលពីដើមគណៈបក្សបំពេញមុខងារជាផ្លូវការ
នឹងជាសាធារណៈក្នុងការចាត់តាំងប្រធានាធិបតីដែលពួកអាមេរិកាំងហៅថា "ការតែង
តាំង les nominations" ។ បេក្ខភាពពុំមែនធ្វើឡើងដោយសេរីទេ ។ មានតែ
គណៈបក្សជាផ្លូវការទេទើបអាចដាក់បេក្ខជនឱ្យឈរឈ្មោះបាន ហើយគណៈបក្សនេះទៀត
ត្រូវអនុវត្តបេក្ខភាពទៅតាមច្បាប់ប្រាកដប្រជាផង ។

គណៈកម្មាធិការនៃបក្ស ជាអ្នកទទួលមុខងារខាងចាត់តាំងបេក្ខជនសំរាប់តំ
ណែងប្រធានាធិបតី ដែលគេហៅថា "កូត្តិស caucus", ឥមកវិធីបុរាណនេះត្រូវបានផ្លាស់
តាមបែបថ្មីហៅថា "អនុសញ្ញា Convention", វិញ ។ អនុសញ្ញាគឺជាសន្និបាតនៃប្រតិភូ
របស់សញ្ជាតិក្នុងក្រុង ឬ របស់តំបន់នៃស្រុក ។ ប៉ុន្តែដោយបក្សមានសិទ្ធិពេញទីចំពោះ

ការជ្រើសរើសប្រតិភូនេះ វិធីតាមអនុសញ្ញាក៏ហាក់ដូចជាពុំបាននាំមកនូវការពេញ
 ចិត្តឡើយ ។ ជាលំដាប់មកទៀត វិធីក្រោយនេះត្រូវផ្លាស់ជា “ការបោះឆ្នោតបឋម,,
 ឬហៅថា “បឋមប្រធានាធិបតី,, ទៅវិញ ។ ឯវិធីនេះទៀតក៏ពុំបានទទួលអនុវត្តប្រើនៅ
 ក្នុងរដ្ឋទាំងអស់ដែរ ។

ការបោះឆ្នោតបឋមសំរាប់បេក្ខភាពប្រធានាធិបតីប្រព្រឹត្តទៅតាមថ្នាក់រដ្ឋ
 ក្រោមកិច្ចពិនិត្យរបស់រដ្ឋការនៃរដ្ឋនីមួយៗនោះ ។ ដូច្នោះហើយរបៀបបោះឆ្នោតនេះពុំតា
 រពៅតាមច្បាប់របស់សហព័ន្ធរដ្ឋទាល់តែសោះ គឺស្រេចនៅលើរបៀបចាត់រៀបចំនៃ
 រដ្ឋនីមួយៗ ។ មានតែអនុសញ្ញាជាតិនៃបក្សប៉ុណ្ណោះទេ ដែលអាចតាំងបេក្ខជនរបស់
 ខ្លួននៅកំណែប្រធានាធិបតី ថ្នាក់សហព័ន្ធនៃរដ្ឋបាន ។

អនុសញ្ញាជាតិនៃបក្ស ◻

អនុសញ្ញាជាតិគឺជាសន្និបាតប្រជុំអស់ទាំងប្រតិភូគ្រប់រដ្ឋរបស់បក្សនីមួយៗ
 ផ្តល់អំពីការបោះឆ្នោតផ្តាច់ព្រាត់រើសប្រធានាធិបតីដែលធ្វើសំរាប់សហព័ន្ធនៃរដ្ឋទាំងមូល
 អនុសញ្ញាជាតិធ្វើឡើងស្រេចតែច្បាប់ទំលាប់នៃបក្សនីមួយៗប៉ុណ្ណោះ ។ ការប្រជុំនេះ
 ធ្វើឡើងសំរាប់បញ្ចេញសម្លេងនឹងឆន្ទៈរបស់បក្ស ។

ការរៀបចំអនុសញ្ញាគឺជាការងារនៃគណៈកម្មាធិការជាតិរបស់បក្សដែលមាន
 ភារៈប្រជុំបុរសនឹងស្រ្តីជាតំណាងរដ្ឋនីមួយៗក្នុងចំណោមរដ្ឋទាំង៥០ នៃស. រ. ក. ។
 គណៈកម្មាធិការនេះហើយដែលសំរេចនូវទឹកដីនៃ កាលបរិច្ឆេទនៃអនុសញ្ញា ហើយ
 ដែលសំរេចនូវចំនួនប្រតិភូដែលនឹងតំណាងរដ្ឋនីមួយៗ ដោយយោងទៅលើចំនួនប្រជា
 ជនព្រមទាំងផលប្រយោជន៍នយោបាយនៃរដ្ឋ ។

ប្រតិភូកប់យេនាក់ដែលមកប្រជុំក្នុងអនុសញ្ញានយោបាយជាតិ នាំគ្នាបោះ
 ឆ្នោតសំរេចជាចុងក្រោយបំផុត ដើម្បីជ្រើសតាំងមនុស្សដែលគេជឿជាក់ថានឹងអាចមាន
 ជោគជ័យក្នុងប្រធានាធិបតីមែន ។

- បំពោះបក្សសាធារណរដ្ឋ ការតែងតាំងប្រធានាធិបតីក្នុងការបោះឆ្នោតនេះ

បានធ្វើរួចហើយក្រោយការប្រជុំលើកទី២៨នៃអនុសញ្ញាជាតិរបស់បក្ស ដែលបើកធ្វើនៅ ថ្ងៃទី១៣កក្កដា ឆ្នាំ១៩៦៤ នាទីក្រុង « សង់ហ្វ្រង់ស៊ីស្កូ » ។ លទ្ធផលសំរេចបានទៅអ្នកដែល ឈ្មោះបារ៉ូ ហ្គោលដ័រ ទៅ Barry Goldwater ។

- បំណែកឯបក្សប្រជាធិបតេយ្យ ការជ្រើសរើសបានធ្វើនៅថ្ងៃ ២៤ សីហា

នៅ « អាត្លង់ទិច ស៊ីធី Atlantic City » (រដ្ឋញូ ហ្សែរស៊ី New Jersey) ។ នេះគឺជាអនុសញ្ញា ជាតិទី ៣៤ របស់បក្ស ហើយឯលទ្ធផលបានដល់ឈ្មោះ ជន ស្រុន Johnson (ឈ្មោះ នេះជាប្រធានាធិបតីសព្វថ្ងៃ) ។

អនុសញ្ញាទីមួយៗ ក៏ត្រូវរើសចេញជនសំរាប់អនុប្រធានាធិបតី ព្រមទាំងឧប សញ្ញាមតិលើកម្មវិធីនៃបក្សថែមទៀត (ដូចជាសេចក្តីថ្លែងការនូវគោលការណ៍ ព្រមទាំង គោលសកម្មភាពនយោបាយដែលនឹងយកទៅអនុវត្តនៅពេលនយោបាយសនាបោះឆ្នោត) ។ បន្ទាប់ពីនេះគឺការបើកយោបល់សនាបោះឆ្នោតដែលបង្កើត « ភ្លៀងផ្កាប្រកាប់ប្រចាក់ចោទនា ដូចសត្វនរក », រហូតទៅដល់ថ្ងៃទី ៣ វិច្ឆិកា ។

ការបោសសម្អាតបោះឆ្នោត

បេក្ខជនប្រធានាធិបតី ក្រោយដែលបានទទួលសច្ចានុមតិដោយអនុសញ្ញា ជាតិអំពីបក្សរបស់ខ្លួនរួចហើយ ក៏បានទៅជាអ្នកដឹកនាំអ្នកកាន់ទង់ នៃបក្សក្នុងកម្មវិធីពេល នៃការយោបល់សនាបោះឆ្នោត ។

ពេលនេះជាពេលដែលបេក្ខជនម្នាក់ៗនៃបក្សទាំងពីរប្រមូលអស់សមត្ថភាព កម្លាំងពលរដ្ឋរបស់ខ្លួនដើម្បីប្រើប្រាស់ធនធានដ៏ធំៗក្នុងការយោបល់សនា ការផ្សាយតាមវិទ្យុ តាមកាសែត ធ្វើយ៉ាងណាឲ្យខាងត្រូវបានជោគជ័យក្នុងការប្រជែងប្រណាំងយក « សេនា- វិមាន » ។ ចំពោះវិធីបែបនេះ គេប្រមាណឃើញថាទំហំនៃការយោបល់សនាបោះឆ្នោត រើសប្រធានាធិបតីអាមេរិកាំងតែចំណាយប្រាក់អស់ប៉ុន្មានទៅ ។ ដើម្បីនឹងមានលុយ ដទៃបែបនេះកើត ទាល់តែមនុស្សនោះជាអ្នកមានអំណាច មានធនធានធំៗសំរើម និងអ្នក មានផ្តាច់មុខក្នុងវិស័យឧប្យាសកម្ម ឬហិរញ្ញវត្ថុ ។

កាលបរិច្ឆេទសំខាន់ៗនៃបវត្តិសាស្ត្រកំណូណេស៊ី
ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៤៥ មក

ប្រវត្តិវិទ្យា

- ១៧ សីហា ១៩៤៥   អធិបតេយ្យភាពត្រូវបាន   ធិបត្តិឆ្នាំ១៩៤៥ វិញ ។

ការប្រកាសឯករាជ្យ   ហុលឡង់ទៅសហរដ្ឋអា-   ○ ១៧សីហា១៩៥៥
- ២៥មីនា ១៩៤៧   ណេស៊ី   លោកស៊ីការណូ សូត្រសន្តិ-

កិច្ចព្រមព្រៀងនៅឡង់តា   ○ សីហា១៩៥០   កថា ដើម្បីផ្សាយនិវេទនបណ្ណ

ស្ថាទី ដើម្បីបង្កើត(សហរដ្ឋ   សហរដ្ឋកំណូណេស៊ីឯកភាព   នយោបាយ (ម៉ានីប៉ូស) នៃ

កំណូណេស៊ី)   ក្លាយទៅជាសាធារណរដ្ឋ   ប្រទេសកំណូណេស៊ី ។
- កក្កដា ១៩៤៧   កំណូណេស៊ី   ○ មីនា១៩៦០

ប្រតិបត្តិការដំបូងនៃក្រុមនគរ-   ○ ១៨-២៤មេសា១៩៥៥   សភាថ្មី “ត្រាតូនត្រាស្រង់”

បាលជាតិហុលឡង់   សន្និសីទនៅ ប្រាសាទ   ○ ទី ១ ឧសភា១៩៦៣
- ១៧មករា១៩៤៨   ○ ២១ កុម្ភៈ ១៩៥៧   អ៊ីយ៉ង់ បារ៉ាត្រឡប់មកបិត

កិច្ចព្រមព្រៀងនៅរ៉េវីល   លោកស៊ីការណូ សូត្រសន្តិ-   នៅក្រោមការត្រួតត្រារបស់
- កញ្ញា ១៩៤៨   កថាដើម្បីផ្សាយគំនិតរបស់   ជាតិកំណូណេស៊ី ។

ការបះបោរនៃពួកកុម្មុយនិស្ត   លោក ការចាប់ផ្តើមបះបោរ   ○ មករា ១៩៦៣

នៅម៉ាឌុយូន   នៅកោះស៊ីយ៉ាម៉ា ទីនីសេ   ប្រទេសកំណូណេស៊ី យក
- ធ្នូ ១៩៤៨ ប្រតិបត្តិការ   ឡែប ។   អាកប្បកិរិយាប្រឆាំងនឹងការ

ទី ២ នៃក្រុមនគរបាល   ○ ៥ កក្កដា១៩៥៥   បង្កើតសហភាពម៉ាឡេស៊ីយ៉ា
- សីហា—វិច្ឆិកា១៩៤៨   ការរំលាយសភាបញ្ញត្តិច្បាប់   ហើយនឹងផ្តើមនយោបាយប្រ

សន្និសីទគម្រលនៅឡា ហេ   ហើយនឹងការត្រឡប់មកប្រើ   ឆាំងនឹងសហភាពនេះ ។
- ២៨ធ្នូ១៩៤៨ ការផ្តេរ   រដ្ឋធម្មនុញ្ញអាស្រ័យប្រធានា-

មូលក្រឹត្យនៃការបង្កើតពាក្យថ្មី

**PRINCIPES DE CREATION
DES MOTS NOUVEAUX**

ដោយ លោក កេង វ៉ាន់សាក់

សៀវភៅចែបសិក្សាកថា (livre d'étude) និង ទស្សនាបកថា (essai) នេះ ជាសៀវភៅដែលទើបនឹងចេញជាលើកដំបូងនៅប្រទេសយើងក្នុងវិស័យអក្សរសាស្ត្រជាតិ ចាប់ពីសៀវភៅ «សាកល្បងពិនិត្យភាសាខ្មែរដោយរកហេតុផល» (La Langue cambodgienne - Un essai d'étude raisonnée) របស់លោក អៀវ កើស មក (គ.ស. ១៩៤៧) ។

សៀវភៅនេះបិតនៅក្នុងប្រទេសសៀវភៅទស្សនវិជ្ជា ព្រោះថា ការសិក្សាពន្យល់ដោយមតិ និង ទស្សនៈតែងតែធ្វើឱ្យអត្ថបទសិក្សាកថា និង ទស្សនាបកថា ប្រកបទៅដោយលក្ខណៈនៃទស្សនវិជ្ជា ជាដរាប ។

ក្នុងសៀវភៅនេះ អ្នកនិពន្ធបានទិត្យស្រាវជ្រាវពិនិត្យពិចារណាពិភាក្សា តាមវិទ្យាវិធីនូវ «ការបង្កើតពាក្យថ្មី» ដើម្បីធ្វើឱ្យពាក្យថ្មីទាំងឡាយបិតនៅក្នុងឯកភាព ងាយអាន ងាយចាំ ងាយច្រើ ហើយមានតម្លៃទូទៅចំពោះជនជាតិទាំងមូលផង ។

យើងយល់ថា ស្នាដៃនេះនឹងផ្តល់នូវវិភាគទានមួយយ៉ាងធំដល់ភាសានិងវប្បធម៌ខ្មែរយើង ហើយយើងជឿថា ស្នាដៃនេះមុខតែនឹងបានទទួលបដិសណ្ឋារកិច្ចដ៏កក់ក្តៅពីបណ្តាខេមរជនអ្នកស្នេហាអក្សរសាស្ត្រ - ភាសាជាតិយើង ដែលតែងតែស្រែកឃ្លាននូវវិជ្ជាពន្យល់អំពីអក្សរសាស្ត្រយើងជាមិនខាន ។

សៀវភៅប្រកបទៅដោយសារៈសំខាន់នេះ បានមហាវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រនិងមនុស្សវិជ្ជានៃរាជសាកលវិទ្យាល័យយើង យល់ព្រមទទួលហើយ ។

វិសោធនកម្មច្បាប់

នៅក្នុងករណីសន្តិសុខនេះ មត៌កយើងបានទទួលការផ្លាស់ប្តូរជាច្រើន ។ តាម

ដំណើរខ្លះៗដែលយើងបានទទួលមានដូចតទៅនេះ (សូមមត៌កអភ័យទោសដោយយើង

មិនអាចចុះឈ្មោះទាំងអស់គ្នាបាន) :

- មត៌ក កុយ ជួន ព័រិទ្ធ ព្រះសីហនុ ទៅអនុវិ មន្ត្រីលក្ខណ៍, បាត់ដំបង
- យ៉ាង ជួន - - - សម្តេចចុះយុវរាជ, សៀមរាប
- អ៊ឹង គឹមសេង - - - ព្រះរាជបូជាករជ្រុង, ស្ទឹងត្រែង
- តាន់ ឡើ - - - រដ្ឋសេនាណ, កំពង់ធំ
- (កញ្ញា) សាន សំអាត - - - កំពង់ឆ្នាំង, បឋមសិក្សា
- (អ្នកស្រី) អៀង សារី នាយកវិទ្យាល័យ-អង្គគ្រួស ទៅ ចង្រៀនវិទ្យាល័យ ស៊ីសុវត្ថិ
- ត្រី សង្ហារ សិក្សាភិក្ស - - - សាលាជាតិខាងសិល្បៈនិងមុខរបរ
- កែប ជួន - វិទ្យា ឥន្ទ្រទេវី ជានាយកវិ. មន្ទីរអប់រំជាតិ
- សុន សោម - - - ចៅពញាយ៉ាត ទៅ ចង្រៀន វិទ្យា ស៊ីសុវត្ថិ
- ផ្លូវ វី ចាន់ហ្វានអនុវិ តាំងគោក ជានាយកវិទ្យា ឥន្ទ្រទេវី
- ឈ គឹមហ្វាង នាយកវិទ្យា ស៊ីសុវត្ថិ ជានាយកវិទ្យា សន្តមកស្រនិយម
- ជាំ យួនហ្វាង តី - - - ទៅជាសិក្សាភិក្ស -
- អ៊ិន រ៉ូម សិក្សាភិក្សវិទ្យា ស.រ.និយម ជានាយកវិទ្យាចៅពញាយ៉ាត
- មាស ឌឹម នាយកវិទ្យា ព្រះសីហនុ ជានាយកវិទ្យា ស៊ីសុវត្ថិ
- កៅ លន់ សាស្ត្រា.វិទ្យា.ជ.គជានាយកសិក្សានៃវិទ្យាស្ថានជាតិគរុកោស
- ហ្វា ប៊ុនប៊ែ តីអនុវិទ្យា. ច.ច្នក.កំពង់ចាម មកវិទ្យាល័យ ចៅពញាយ៉ាត

មិត្ត(អ្នកស្រី) ឬ ប្តីប្រពន្ធ ព័រឡាណ័យ ព្រះសីហនុ មកវិទ្យា ពៅពញាយ័ត

- ប្តីល សាវេតិ - ជាចាងហ្វានអនុវិ បច្ចេកទេសកំពង់ចាម

- ឆ្មាំ រិន - ចាងហ្វាន អនុវិ បច្ចេកទេស ពៅបង្រៀនអនុវិឡាណ័យ ដីហ

- ឡុក ប៊ុនហ្វា តី - មក - សាលាជាតិស.ម.រថ

- ហាប់ ញឿង - វិទ្យាណ័យ ព្រះមុនីវង្ស - - -

- ង៉ៃត គុណ - ម.អ.គ. កំពង់កន្ទួត - - -

- សាង ព្រសង់ ចាងហ្វានអនុវិ សន្តិភាព - - -

- ពៅជ្រូក គឹមឆៃង - ស្តុន - - -

- ខៀវ សារ៉ន - ស្មៅសាភ័ណ ជាចាងហ្វាន អនុវិឡាណ័យស្តុន

- អុល បន្ទ - តមន្តិរចាត់ការសិល្បៈ ជានាករង

- គឹម សុនទ្រិញ - វិទ្យា ព្រះមុនីវង្ស មកបង្រៀន វិទ្យា ស៊ីសុវត្ថិ

- ស្វរ រិន - ព្រះសុរិយាវន្តទី២ - - -

- ដារី ជិនបាណា - សាលាជាតិស.ម.រថ - - -

- ម៉ក់ ភឿន - - - - -

- ងី មី - - - - -

- យន់ ហ៊ុម - មន្ទីរអប់រំជាតិ - ខ្មែរ-អង់គ្លេស

- គង់ អ៊ុន - ជាសិក្សាកិរក្ស - - -

- ស ហៃសែម - - - - - ស.រ.និយម

- ងឹម ស៊ិនលី - អនុវិ ព្រះសោមា ពៅបង្រៀនអនុវិឡាណ័យ ត្រាំកក់, តាកែវ

- ម៉ៅ សុវណ្ណា - និស្សិត បរិញ្ញាបត្រសិក្សាខាងវិទ្យា គណិតវិទ្យា ពៅបង្រៀន

វិទ្យាណ័យ ព្រះសីហនុ

- មិត្ត បន្ត អ៊ុល ព័ត៌មាន ព្រះគន្ធបុប្ផា មក បេត្រៀនវិញ. ជគ. គរុកោសល្យ
- ម៉ែង ស៊ុនហ្វង - ព្រះកោឌិន មក - វិទ្យា គ. ខេ, កណ្តាល
- (អ្នកស្រី) អ៊ិន វ៉ិន - ភិបយុត ទៅ - ព្រះមុនីវង្ស
- ជា ប៊ែង - ចំបក់ ជា ចានហ្វាន អនុវិ ស្ពាន, កណ្តាល
- យស ឆិល ចានហ្វានអនុវិ ព្រៃដើមថ្មីង - ស្វាយជ្រំ, ស្វាយរៀង
- ម៉ៅ យ៉ាត ពីវិទ្យា ព្រះសុរិយោវង្ស - រមាសវៃហក, -
- វ៉ា ឆុន - អនុវិ ព្រះ. ចូ. ឯករាជ្យ - ព្រះ. ចូ. ឯករាជ្យ, ស្ទឹងត្រែង
- ព្រំ ព្រិល និស្សិតសាស្ត្រាចារ្យ ទៅ - ទឹកឃ្នាំង, កណ្តាល
- អេង គីមឈីន - - - ស្ទឹងសោកណ, កំពង់ធំ
- កឹម ស៊ីយ៉ុង ពីវិទ្យា ព្រះយុគន្តរ - - - តាំងគោក, កំពង់ធំ
- យស វ៉ិន នាយកវិទ្យាព្រះទ្រទ្រង់ - - - ភិបយុត, បាត់ដំបង
- មិញ សាម៉ែល ចានហ្វានអនុវិ ភិបយុត - - - សន្តិភាព, កំពង់ស្ពឺ
- ស្លុក ប៊ិន នាយកវិទ្យា ព្រះសុរិយោវង្ស ២ - - - នាយកវិទ្យា ព្រះសីហនុ
- វ៉ាន ហាន តី - - - - នាយកវិទ្យា ព្រះសុរិយោវង្ស
- ម៉ែន សោម ណា - ព្រះសីហនុ - - - ចានហ្វាន អនុវិ ពាមជីកង កំពង់ចាម
- ខៀវ សារ៉ិន - ចានហ្វានអនុវិ ព្រះសោកណ - - - ស្តាន់ - -
- ប៊ូប សេង ពីវិទ្យា ព្រះអង្គឌួង - - - ព្រៃដើមថ្មីង, ព្រៃវែង
- តោ ឈីន - - - - ពាមរ - -
- ម៉ក់ ប៊ូប សិក្សាភិក្ស វិទ្យា ព្រះសុរិយោវង្ស ២ - - - ពួក, សៀមរាប
- ឈីម សំណាង - - - ព្រះទ្រទ្រង់ - - - នាយវិទ្យា ព្រះទ្រទ្រង់
- សុន សុមុទ្រ ព័ត៌មាន គីវង្ស - - - ចានហ្វាន អនុវិ គីវង្ស, តាកែវ

- មិត្ត ហាប់ សិប ត៍អនុវិ ធ្លុង ទៅជាចាងហ្វានអនុវិធ្លុង,ក្របេះ
- លា គីមសេងងី ត៍វិទ្យា ព្រះមុនីវង្ស មកបង្រៀនវិជ្ជា.ជ.គុរុកោសល្យ
- ស៊ិន អ៊ិន - អនុវិ តានី ទៅជាចាងហ្វាន អនុវិគងតិសី,កំពង់ស្ពឺ
- ជ័យ ភឿន - វិទ្យា ព្រះរាជសម្ភារ - សិក្សាភិក្ខុ
- ស្បឿក - - ព្រះទេយ្យ - -
- ម៉ម ឈឹមហ៊ុយ ចាងហ្វានអនុវិ គីវង្ស - ចាងហ្វានអនុវិ ជំពូន,កណ្តាល
- ដួ តង់ង្គន - ព្រះរ.ច្យ.ឯករាជ្យជាតិ - - ព្រះកម្ពុជា,កណ្តាល
- គង់ សុគន្ធិ ត៍អនុវិ កោះធំ មកបង្រៀនអនុវិ ជំពូន

មិត្ត ខឹម ត្រាន និស្សិត -សាស្ត្រាចារ្យ
 ផ្នែកខ្មែរឆ្នាំទី២ ទើបនឹងបានបាត់បង់ចិត្ត
 របស់ខ្លួន (លោកអុំ ខឹម ម៉) កាលពីថ្ងៃ
 ១៣តុលា ១៩៦៤ ដោយរោគាពាធ ។
 មិត្តរមថ្នាក់អង្គសប្រាក់គ្នា បាន៥៩០ រៀល
 ជូនមិត្តខឹម ត្រាន ដើម្បីជាសញ្ញានៃសាមគ្គី
 ភាពផង និងដើម្បីសម្រាលទុក្ខរបស់មិត្តផង។

កងវិស្សមកាលនេះ ក្នុងកាលដែល
 មិត្ត ភឿន បានទទួលបានដំណេកពេទ្យ
 សមាជិកគណៈកម្មាធិការនាយកយើង បាន
 ទៅសាកសួរនៅថ្ងៃ១៦ សីហា ១៩៦៤ ។

មិត្ត ថាច់ ចន្ទ នឹងនាង អី វ៉ូចគង់ ទើប
 នឹងបានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ កាលពីថ្ងៃ៧

ការតែងតាំងថ្មី

លោក ខ្លួន សារិន អធិការមធ្យមសិក្សាខាង
 ភាសា (ថែមលើតំណែងចាស់)

- ខាន់ ស៊ីផាន់ អធិការមធ្យមសិក្សា
 ខាងភាសា
- ប្រាង គីមក្វាន អធិការមធ្យម
 សិក្សា ខាងវិទ្យាសាស្ត្រ
- កែវ ថែម នាយករងមធ្យមសិក្សា
- ថាវ គន្ធី នាយករង ទត្តមសិក្សា
- យឿន ណាកស៊ីស នាយក
 វិទ្យាល័យ ខ្មែរ-អង់គ្លេស
- ទេស សារាវុទ្ធី នាយកវិទ្យាល័យ
 ព្រះយុគនូវ

វិចិត្រ ១៩៦៤ នៅកោដនិយដ្ឋាន ថៃសាន ។ ភាវហិរិវហិមន្តល បានប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
បរិយាកាសយ៉ាងរីករាយ ។

ចំពោះគូសន្សំនេះ យើងសូមប្រសិទ្ធផ្លូវនូវពរសព្វសាធុការសព្វបែបយ៉ាង
ដើម្បីសុភមង្គល ។

□ កូនសៀវភៅពណ៌កូឡាប

ទំព័រកូនសៀវភៅពណ៌កូឡាបរបស់យើងនៅលេខនេះប្រសិនបើពេញ នោះ
គឺពេញទៅដោយរលកនៃកំណើតរបស់ទារក - ទារកនៃមិត្តយើងខាងវិទ្យាស្ថានជាតិគរ-
កោសល្យហ្នឹងឯងហើយ ។ តាមពិត ដំណឹងជាច្រើនបានហូរគុកកមកដល់ទីស្នាក់ការ
យើង ជាសញ្ញានៃសុភមង្គលរបស់មិត្តយើង ។

នៅមន្ទីរសំរាល «មិត្តភាពខ្មែរ-សូវៀត» មិត្ត សុន សុន និងស្សិត-សាស្ត្រា-
ចារ្យ (និ.សា) បានកូនស្រីមួយទៀតហើយ ។

ចំណែកឯនៅមន្ទីរសំរាល «បុប្ផក្នុង»វិញ នោះគឺជាកូនដង្ហែមួយយ៉ាងស្អាត-
សាធំតម្កល់ មិត្ត សោម សារិន (និ.សា) កូនប្រុស មិត្ត មែន ហ៊ុល (និ.សា) កូនប្រុស
មិត្តទេព ឈន (និ.សា) កូនប្រុស មិត្តតៃ ប៊ុនគឹម (មន្ទីរអប់រំជាតិ) កូនប្រុស ,

នៅមន្ទីរពេទ្យ «សុខា» មិត្ត គយ សារុន (និ.សា) បានកូនស្រីមួយទៀត ។
ចំណែកឯមិត្ត វ៉ី ជ្រាន និង យន គឹមរេក (និ.សា) ក៏សុទ្ធតែបានឃើញគ្រួសាររបស់ខ្លួន
រក្សាទុកម្នាក់ៗ ទៀតដែរ (ប្រុស) ហើយមិត្តម្នាក់ដែលបានកូនស្រីក្នុង «សម័យ» នេះ
គឺមិត្ត កង សារិន (និ.សា) ។

ចំពោះមិត្តទាំង ៧ នាក់នេះ យើងសូមប្រសិទ្ធផ្លូវនូវពរសព្វសាធុការសុភមង្គល
ក្នុងគ្រួសារ ហើយសូមប្រសិទ្ធផ្លូវនូវពរក-ទារកទាំង ៧ មានព្រលឹងមាំមួនតរៀងទៅ ។

Faint, illegible text in red ink, possibly a title or a short paragraph.

Main body of faint, illegible text in red ink, appearing to be several lines of a document or a list.

Two lines of faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a signature or a footer.

លេខ ៦៧ វិថីខេមរក្សវិទ្យា ភ្នំពេញ

មានសេចក្តីរីករាយនឹង ប្រើប្រាស់

ជូនយ៉ាងពេញចិត្ត បំពោះមិត្តដែលបាន

បង្ហាញប័ណ្ណសមាជិកនៅពេលទិញខោអាវ

នៅហាងនេះ ។

មានលក់នៅបណ្ណការ សារវិទ្យាភូមិ លេខ ៩២ ផ្លូវចាស់ ភ្នំពេញ

—បញ្ចូល លេខ ១៣៤ R វិថីព្រះសីហនុ ភ្នំពេញ

១ លេខ ២១ រៀល